

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

EUROPEJSKA AGENCJA ŚRODOWISKA W ROKU 2012

*Udział Polski w realizacji zadań
- sprawozdanie -*

Akceptuję:

GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
dr inż. Andrzej Jagusiewicz

WARSZAWA, czerwiec 2013

Opracowano w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska	4
1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania.....	4
1.2. Organizacja i budżet.....	5
2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2012.....	7
2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA	8
2.2. Raporty EEA	12
2.3. Realizacja SEIS, GMES i INSPIRE.....	14
2.4. Inne działania EEA.....	16
3. Zadania realizowane w kraju	18
3.1. Organizacja i koordynacja krajowej struktury EIONET.....	18
3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF.....	19
3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA	23
3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia	28
Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski	31
ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2012 r.....	34
ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2013 r.	35
ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)	36
ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji.....	38

Wprowadzenie

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest odpowiedzialny za koordynację współpracy Polski z Europejską Agencją Środowiska (*European Environment Agency*) – EEA. Koordynacja ta jest realizowana poprzez rolę reprezentanta Polski w organie decyzyjnym Agencji – *Management Board* (dalej zwanym Zarządem) oraz poprzez Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z EEA w ramach EIONET – Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska, ulokowany w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. Obecnie Główny Inspektor Ochrony Środowiska sprawuje funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu EEA, co wiąże się z uczestnictwem w posiedzeniach Biura EEA.

Niniejszy materiał stanowi sprawozdanie z koordynacji współpracy z EEA. W pierwszej części zaktualizowano ogólne informacje o Agencji; w drugiej zaprezentowano najważniejsze zadania programowe realizowane przez EEA w roku 2012; w trzeciej omówiono uczestnictwo Polski w realizacji tego programu oraz przedstawiono wnioski. Zasadniczo sprawozdanie obejmuje rok 2012, jednakże w kluczowych kwestiach zawiera także informacje zaktualizowane do początku czerwca 2013 r.

Wszelkie informacje dotyczące Agencji są dostępne w jej portalu: <http://www.eea.europa.eu>.

1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska

1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania

Europejska Agencja Środowiska została utworzona, jako prawnie niezależna jednostka Wspólnoty, Rozporządzeniem Rady (EWG) 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska i Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET)¹, wprowadzonym w życie 30 listopada 1993 r. i później nowelizowanym². Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r., wydane jako wersja ujednolicona³.

Nadrzędnym celem Agencji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju i pomoc w osiągnięciu istotnej i wymiernej poprawy stanu środowiska w Europie poprzez dostarczanie ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu aktualnych, odpowiednich do potrzeb i wiarygodnych informacji o środowisku. Art. 2 ww. Rozporządzenia PE i Rady określa zadania Agencji, do których należy między innymi:

- koordynacja działań Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) w celu gromadzenia, analizy, oceny i zarządzania danymi oraz informacją

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 120 z dnia 11 maja 1990 r., str. 1-6, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 396-401)

² Rozporządzeniem Rady (WE) nr 933/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 117 z dnia 5 maja 1999 r., str. 1-4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 4, str. 143) oraz Rozporządzeniem (WE) nr 1641/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. UE L 245 z dnia 29 września 2003 r., str. 1-3; Polskie wydanie specjalne Rozdział 15, Tom 07 P. 611 – 613)

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska – wersja ujednolicona (Dz. Urz. UE L 126/13 z dnia 21 maja 2009 r.)

we współpracy z agendami UE, krajami członkowskimi, organizacjami międzynarodowymi;

- dostarczanie Wspólnocie i krajom członkowskim obiektywnych informacji niezbędnych do planowania i wdrażania właściwej i skutecznej polityki w zakresie środowiska; w szczególności dostarczanie Komisji Europejskiej informacji potrzebnych do realizacji jej zadań obejmujących identyfikowanie, przygotowanie i ocenę środków oraz aktów prawnych w dziedzinie środowiska;
- pomoc w monitorowaniu działań na rzecz środowiska poprzez odpowiednie wspieranie zadań dotyczących raportowania;
- rejestrowanie, zestawianie i ocena danych o stanie środowiska, sporządzanie specjalistycznych sprawozdań na temat jakości, wrażliwości i presji na środowisko na terytorium Wspólnoty, zapewnienie jednolitych kryteriów oceny danych o środowisku, które to kryteria mają być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie oraz dalsze rozwijanie referencyjnego ośrodka informacji o środowisku;
- upowszechnianie wiarygodnych i porównywalnych informacji o środowisku wśród społeczeństwa, w szczególności za pomocą technologii teleinformatycznych.

1.2. Organizacja i budżet

Europejska Agencja Środowiska zrzesza 32 państwa członkowskie: 27 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandię, Liechtenstein, Norwegię, Szwajcarię i Turcję. Status państw współpracujących mają kraje bałkańskie: Albania, Bośnia i Hercegowina, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Chorwacja⁴, Czarnogóra i Serbia oraz Kosowo w rozumieniu rezolucji ONZ nr 1244.

Siedziba EEA usytuowana jest w Kopenhadze. Agencją kieruje Dyrektor Wykonawczy, którego funkcję, dziesiąty i tym samym ostatni rok z rządu, pełniła, w ramach drugiej kadencji, prof. Jacqueline McGlade. Jej mandat upłynął z końcem maja 2013 r. W lutym 2012 r. w Dzienniku Urzędowym UE opublikowano ogłoszenie na stanowisko Dyrektora Wykonawczego. W grudniu 2012 r. Zarząd EEA dokonał przesłuchań kandydatów z tzw. „krótkiej listy”, przekazanej przez Komisję Europejską, i wskazał zwycięskiego kandydata. Funkcję tę z dniem 1 czerwca 2013 r. objął pochodzący z Belgii dr Hans Bruyninckx.

Za wdrażanie programów oraz codzienne funkcjonowanie Agencji Dyrektor Wykonawczy odpowiada przed Zarządem czyli organem decyzyjnym EEA – w jego skład wchodzi po 1 przedstawicielu każdego kraju członkowskiego, a także 2 reprezentantów Komisji Europejskiej i 2 przedstawicieli środowiska naukowego, wyznaczonych przez Parlament Europejski (PE). Zarząd Agencji spotyka się 3 razy w roku, a do jego zadań należy m.in. zatwierdzanie wieloletniego i rocznych planów pracy oraz budżetu EEA. Funkcję przewodniczącego Zarządu kontynuuje dr Karsten Sach z niemieckiego ministerstwa ds. środowiska, a funkcję jednego z wiceprzewodniczących Zarządu dr inż. Andrzej Jagusiewicz – Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

Przewodniczący Zarządu oraz wszyscy wiceprzewodniczący (do 5 osób) wraz z reprezentantem KE oraz przedstawicielem wyznaczonym przez PE tworzą tzw. Biuro w strukturze Agencji, które przygotowuje posiedzenia Zarządu, spotkania robocze z Komisją i Parlamentem Europejskim, a także podejmuje decyzje w okresie pomiędzy posiedzeniami Zarządu.

⁴ Od 1 lipca 2013 r. kraj członkowski UE.

Organem doradczym Agencji jest Komitet Naukowy. W 2012 r. prowadzono prace nad rewizją składu i roli Komitetu. Komitet w odnowionym, zatwierdzonym przez Zarząd składzie, obejmującym wyłonionych w drodze naboru 7 nowych ekspertów, w tym nowego przewodniczącego oraz jednego eksperta w charakterze obserwatora, rozpoczął prace w 2013 r. Po dr Detlefie Sprinz przewodnictwo Komitetowi objęła dr Sybille van den Hove dyrektor firmy Median SCP, wykładająca na Autonomicznym Uniwersytecie w Barcelonie, specjalizująca się w zagadnieniach przedsiębiorczości z zakresu biznesu i środowiska oraz ekologicznej ekonomii.

Według danych na koniec grudnia 2012 r. Agencja zatrudniała 217 osób, w tym 23 ekspertów krajowych oddelegowanych na kontrakty z macierzystych jednostek w krajach członkowskich. Wśród pracowników Agencji 5 osób było narodowości polskiej, w tym 1 miała status eksperta krajowego.

Wypełnianie przez Europejską Agencję Środowiska jej misji możliwe jest jedynie przy ścisłej współpracy z krajami członkowskimi. Współpraca ta realizowana jest w oparciu o Europejską Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) – partnerską sieć, odpowiedzialnych za informację o środowisku, instytucji krajowych i współpracujących z tymi instytucjami ekspertów, której zadaniem jest zapewnienie przepływu danych, informacji i wiedzy pomiędzy krajami członkowskimi i Agencją oraz wewnątrz kraju – w ramach krajowych struktur EIONET.

Elementami tej sieci są:

na poziomie europejskim:

- Europejska Agencja Środowiska,
- sześć Europejskich Centrów Tematycznych – ETC (*European Topic Centres*) – konsorcjów specjalizujących się w określonej tematyce: powietrze, klimat, różnorodność biologiczna, użytkowanie ziemi i informacja przestrzenna, woda, zrównoważona konsumpcja i produkcja, wyłanianych w drodze konkursu i działających na podstawie kilkuletnich kontraktów zawieranych z EEA⁵;

na poziomie krajowym

- Krajowe Punkty Kontaktowe – KPK (NFP – *National Focal Points*) koordynujące działania na poziomie kraju i jednocześnie odpowiedzialne za kontakty z Agencją;
- Krajowe Centra Referencyjne – NRC (*National Reference Centres*) – jednostki merytoryczne odpowiedzialne za realizację określonych zagadnień w ramach bloków tematycznych.

Obecna struktura EIONET, zatwierdzona w drugiej połowie 2009 r., obejmuje 25 Krajowych Centrów Referencyjnych oraz dodatkowe 2, dla których ustalenie profilu przewidywano na późniejszy termin, jednakże prawdopodobnie w tej kadencji nie będą już one formalnie powoływane. W sumie EIONET obejmuje ok. 1500 ekspertów w ok. 400 instytucjach.

⁵ W 2012 r. funkcjonowały następujące ETC: ds. zanieczyszczenia powietrza i łagodzenia zmian klimatu (ACM) – konsorcjum prowadzone przez Holenderski Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska; ds. oddziaływania klimatu i działań adaptacyjnych (CCA) – konsorcjum prowadzone przez włoskie Euro-Śródziemne Centrum ds. Zmian Klimatu; ds. wód śródlądowych, przybrzeżnych i morskich (ICM) – konsorcjum prowadzone przez Czeską Agencję Informacji o Środowisku; ds. różnorodności biologicznej (BD) – konsorcjum prowadzone przez Muzeum Narodowe Historii Naturalnej w Paryżu; ds. zrównoważonej konsumpcji i produkcji (SCP) – konsorcjum prowadzone przez Instytut ds. Zasobów w Kopenhadze; ds. informacji i analiz przestrzennych (SIA) – konsorcjum prowadzone przez Uniwersytet w Maladze.

W 2012 r. dokonano procesu przeglądu Europejskich Centrów Tematycznych celem odnowienia/zawarcia nowych kontraktów na prowadzenie Centrów od 2014 r. Powołano Komitet, w skład którego weszli m.in. wybrani przedstawiciele Zarządu (przewodnictwo Komitetowi objął Główny Inspektor) i KPK (IT i GR). Na podstawie rekomendacji Komitetu w styczniu 2013 r. ogłoszono nabór wniosków na cztery nowe ETC (ACM, CCA, BD, ICM) na lata 2014-2018.

Również w 2012 r. przeprowadzono ewaluację działań EEA, zgodnie z harmonogramem dokonywania tego rodzaju oceny co 5 lat. Ocenę prowadziła firma zewnętrzna COWI, ale prace wymagały również udziału pracowników EEA i członków Zarządu, źródłem informacji byli także członkowie EIONET. Ewaluacja przebiegała dwutorowo – analizowano efektywność Agencji pod kątem jej zarządzania i rachunku kosztów i korzyści (perspektywa „od środka”) oraz skuteczność EEA np. wpływ jej działań i produktów na politykę UE i świadomość społeczną (perspektywa zewnętrzna). Zastosowanymi metodami były badania „desk studies” (np. analiza dokumentów), kwestionariusze, warsztaty, wywiady (łącznie 78), cztery studia przypadku. Ogólna ocena wypadła pozytywnie (m.in. jakość produktów, wysokie zapotrzebowanie na usługi EEA, istotna rola dostarczanych informacji), ale istnieją obszary do poprawy. Odpowiednie rekomendacje, skierowane do Zarządu, zawarto w raporcie z ewaluacji, który przedstawiono KE w kwietniu 2013 r.

Budżet Agencji w 2012 r. uległ znacznemu zmniejszeniu i wyniósł niecałe 42 mln euro. Część budżetu pochłaniają koszty operacyjne – w większości wydatki na ekspertyzy zewnętrzne, w tym koszty funkcjonowania Europejskich Centrów Tematycznych. Część środków wraca do krajów współpracujących z Agencją poprzez kontrakty zawierane z ekspertami krajowymi bezpośrednio lub poprzez ETC oraz w formie refinansowania kosztów udziału krajowych przedstawicieli w spotkaniach EIONET (na ogólnych zasadach obowiązujących w Unii Europejskiej).

2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2012

W 2012 r. kontynuowano realizację priorytetów Strategii EEA na lata 2009-13, w której za najważniejsze tematy uznano:

- tematy środowiskowe: jakość powietrza, emisja zanieczyszczeń do powietrza, różnorodność biologiczna, emisje gazów cieplarnianych, wody śródlądowe, środowisko morskie,
- tematy przekrojowe: oddziaływanie zmian klimatu, podatność na zagrożenia i sposoby adaptacji, ekosystemy, środowisko a zdrowie, gospodarka morską, zrównoważona konsumpcja i produkcja oraz odpady, użytkowanie ziemi, rolnictwo i leśnictwo, energetyka, transport,
- zintegrowane oceny środowiskowe, obejmujące m.in. wsparcie procesów decyzyjnych, kwestie gospodarcze i planowanie strategiczne,
- usługi informacyjne i komunikację społeczną, w tym rozwój Wspólnego Systemu Informacji o Środowisku SEIS.

W dalszych podrozdziałach przedstawiono najważniejsze działania i produkty Agencji w 2012 r. Pełny wykaz działań i wyników można znaleźć w dostępnym m.in. poprzez stronę EEA rocznym sprawozdaniu Agencji, gdzie prezentowany jest w układzie tematycznym odpowiadającym priorytetom Strategii.

2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA

Wszystkie wyniki działalności Europejskiej Agencji Środowiska są udostępniane poprzez serwis internetowy: <http://www.eea.europa.eu>. Informacje, dane i usługi Agencja oferuje także poprzez stronę EIONET <http://www.eionet.europa.eu> oraz portal EnviroWindows <http://ew.eea.europa.eu>. Na potrzeby sieci EIONET Agencja prowadzi system Forum, gdzie umieszcza m.in. dokumenty do konsultacji i materiały na spotkania.

Najbardziej promowaną przez EEA usługą jest portal Eye on Earth, nazywany globalną siecią informacji publicznej dla tworzenia i dzielenia się danymi <http://www.eyearth.eu>. Oferuje mapy, aplikacje internetowe (w tym moduły tematyczne o nazwie *watches*) i aplikacje mobilne. Ideą serwisu, przygotowanego w ramach partnerstwa między EEA a Microsoft, z wykorzystaniem technologii Esri (ArcGIS) jest łączenie danych naukowych o środowisku z informacjami zwrotnymi obywateli. W ten sposób Agencja stara się angażować społeczeństwo i wykorzystywać tzw. *citizen science*. W 2012 r. uruchomiono moduł NatureWatch oraz wzbogacono EoE o szereg nowych danych, w tym m.in. o interaktywną mapę ryzyka fali upałów dla miast. Toczyły się prace przygotowawcze do stworzenia aplikacji dot. odpadów w morzu. W czerwcu 2012 r. na Szczycie Ziemi Rio+20 (konferencja ONZ dot. zrównoważonego rozwoju zorganizowana w Rio de Janeiro 20 lat po pierwszym Szczycie) EoE uznany został za kluczową usługę dla społeczeństwa i wymieniony w dokumencie podsumującym *The Future We Want*, a na międzynarodowej konferencji użytkowników Esri otrzymał nagrodę za szczególne osiągnięcia w dziedzinie systemów informacji geograficznej. W marcu 2013 r. Agencja zorganizowała przy udziale prezydencji irlandzkiej pierwszą konferencję użytkowników EoE, która zgromadziła ponad 230 uczestników z 77 krajów.

Priorytety programu pracy EEA w 2012 r. stanowiły kontynuację ubiegłorocznych i dotyczyły efektywności wykorzystania zasobów, ekologicznej, tzw. zielonej gospodarki, rachunków ekosystemowych, zmian klimatu, wdrażania nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz wspieraniu raportowania. Szczególnie istotna była tematyka wód, z racji ogłoszenia roku 2012 Europejskim Rokiem Wody. Oceny tematyczne dotyczące emisji, stanu poszczególnych elementów środowiska Europy oraz podejmowanych działań, prezentowane były w raportach tematycznych, udostępnianych w wersji elektronicznej na stronie EEA oraz w większości także w wersji papierowej – jako raporty zostały one omówione w następnym podrozdziale.

W 2012 r. kontynuowano prace nad wskaźnikami <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators>, w tym aktualizacją Bazowego Zestawu Wskaźników (37 CSI – *Core Set of Indicators*), obejmującego 5 tematów (powietrze i klimat, odpady, woda, bioróżnorodność, powierzchnia Ziemi) oraz 4 sektory (rolnictwo, transport, energetyka, rybołówstwo). W 2012 r. marcowe seminarium Zarządu EEA poświęcono zarządzaniu i wykorzystywaniu wskaźników opisujących środowisko. Dalsze prace EEA obejmują m.in. ukierunkowane, tematyczne serie wskaźników oraz przygotowanie przewodnika po wskaźnikach EEA (publikacja planowana na 2013 r.). W okresie od marca 2012 r. do lutego 2013 r. realizowano projekt SENSE-2, dotyczący wykorzystania technologii RDF (*Resource Description Framework*) w dzieleniu się wskaźnikami między krajami a EEA.

Podstawę dla realizacji misji EEA stanowią dostarczane przez państwa dane. Były one weryfikowane i przetwarzane, z udziałem Europejskich Centrów Tematycznych, celem wykorzystania w publikacjach i usługach EEA. System narzędzi do realizacji sprawozdawczości Reportnet został rozbudowany – na początku 2013 r. wprowadzono repozytorium słownikowe. Przekazy w ramach kilkunastu kategorii tematycznych liczone są przez EEA do tzw. priorytetowych strumieni danych (PDF), podlegających corocznej ocenie.

W ostatnim przekazie danych PDF (2012/2013) udział wzięły wszystkie państwa członkowskie EEA i współpracujące, przy czym według wstępnej oceny procent realizacji sprawozdawczości wahał się od 41% do 100% (patrz wykres na str. 21). Od 2012 r. przekazem danych PDF w pełnym znaczeniu, a więc również podlegającym ocenie i wpływającym na pozycję kraju w rankingu, stało się raportowanie w ramach europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń (E-PRTR). Dane PDF stanowią ok. połowę przekazów danych, jakie Agencja w roku otrzymuje – pozostałe przekazy związane są z prawie 100 różnymi obowiązkami raportowymi np. dyrektywami siedliskową, ptasią, hałasową, wodną, dot. wody pitnej, dot. wód kąpielowych, powodziową, dot. ścieków komunalnych, systemu handlu emisjami, obiektów dużego spalania, lotnych związków organicznych w farbach oraz rozpuszczalnikach.

W 2012 r. Agencja kontynuowała prace związane z przetwarzaniem i oceną, raportowanych w ramach Dyrektywy NEC, Konwencji LRTAP oraz Rejestru E-PRTR, danych z zakresu emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Oprócz publikacji analizy w raportach EEA, przekazane dane zostały udostępnione przez przeglądarki na stronie EEA, zaktualizowano także odpowiednie wskaźniki. Jednocześnie Agencja uczestniczyła w pracach związanych z analizą emisji przemysłowych, rewizją rozporządzenia dot. E-PRTR, implementacją mechanizmów zrewidowanego Protokołu z Goeteborga. W związku z przeglądem w ramach decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego (ESD) w 2012 r. prowadzono dodatkowe analizy danych dot. gazów cieplarnianych. W 2012 r. Agencja przejęła od DG Climate Action odpowiedzialność za raportowanie w ramach rozporządzeń dot. substancji zubażających warstwę ozonową oraz gazów fluorowanych. W marcu 2012 r. EEA uruchomiła prowadzoną wspólnie z KE platformę CLIMATE-ADAPT, która ma informować o podejmowanych na poziomie krajowym i międzynarodowym działaniach adaptacyjnych. Prace na wskaźnikami objęły min. kwestie analizy wrażliwości miast na klimat. W ramach inicjatywy EEA Climate Air Interactions realizowano m.in. prace związane z oceną emisji z sektora żeglugi oraz relacji między jakością powietrza a klimatem oraz zdrowiem.

Przekazywane przez kraje, w ramach obowiązującego prawodawstwa, dane o jakości powietrza były przetwarzane, poddawane kontroli jakości, wykorzystane do aktualizacji wskaźników i udostępniane w publikacjach i na stronach EEA. Mapy online prezentują dane historyczne dla ponad 3 tys. stacji w bazie AirBase. Pod adresem <http://www.eea.europa.eu/themes/air/air-quality> dostępne są dane o jakości powietrza w czasie prawie-rzeczywistym, a także zwalidowane mapy. Dane o ozonie w czasie prawie rzeczywistym (NRT) dostarczane są co godzinę z 1700 stacji ze wszystkich krajów EEA, a dane o pyłe PM₁₀ i dwutlenku azotu z 1200 stacji. Dodatkowo niektóre stacje przekazują dane o tlenku węgla, pyłe PM_{2,5}, tlenkach azotu i dwutlenku siarki. Funkcjonujący w ramach EoE AirWatch zyskał nową platformę, a prezentowany zakres danych rozszerzono o Rosję i Stany Zjednoczone. Agencja czynnie uczestniczyła w pracach nad przepisami implementacyjnymi dot. raportowania i wymiany danych w ramach Dyrektyw dot. jakości powietrza. Zapisy wchodzi w życie w styczniu 2014 r., a Agencja będzie odgrywała kluczową rolę w ich realizacji, prowadząc nowy mechanizm raportowania – w roku 2012 realizowano m.in. prace IT oraz w ramach spotkań technicznych testowano zdolność krajów do przekazania, a EEA do przyjęcia danych zgodnie z nowymi wymogami. W ramach innych działań m.in. kontynuowano prace nad modelowaniem w ramach sieci Fairmode.

Jako realizację zadań służących wspieraniu wdrażania polityki UE na rzecz ochrony środowiska, o których mówił komisarz UE ds. środowiska Janez Potočnik podczas swojej wizyty w EEA w 2011 r., Agencja razem z DG ENV, w 2012 r., realizowała dwa pilotażowe projekty – dot. powietrza oraz dot. odpadów (patrz także str.11). Projekt dot. powietrza

obejmował inwentaryzację emisji i badanie jakości powietrza, analizy i modelowanie, a także zarządzanie informacją w wybranych miastach europejskich. Początkowo projekt objął osiem miast, pod koniec 2012 r. dołączyły kolejne cztery.

Odnosnie informacji o hałasie, dane, przekazywane przez państwa zgodnie z Dyrektywą 2002/49/WE, były analizowane przez EEA. W 2012 r. Agencja zaktualizowała przewodnik raportowania, umożliwiając wywiązanie się przez kraje z drugiej rundy sprawozdawczości poprzez Reportnet (system narzędzi EEA). W EoE zaktualizowano aplikację mobilną NoiseWatch.

Rok 2012 został ogłoszony Europejskim Rokiem Wody, stąd tematyka wód była szczególnie istotna w pracach EEA. Agencja przygotowała serię ocen tematycznych jako wsparcie KE w procesie przeglądu polityki gospodarowania wodami i opracowania planu „Blueprint to safeguard Europe's water resources”. Jako wkład do powyższego, w tym także prac związanych z rewizją ramowej dyrektywy wodnej (WFD), EEA zaprezentowała pierwsze europejskie rachunki dotyczące zasobów wód. Rozbudowano portal systemu informacji o wodach WISE <http://water.europa.eu>, który obecnie zawiera dane z planów gospodarowania wodami w dorzeczeniach w ramach WFD oraz raportowane w ramach innych dyrektyw. Agencja była także istotnie zaangażowana w prace związane z ekosystemową oceną stanu środowiska morskiego. Rok 2012 był pierwszym rokiem raportowania w ramach ramowej dyrektywy ds. strategii morskiej. Koniecznym było zapewnienie, aby przekazywane dane były dostępne dla EEA, stąd zadaniem Agencji było uzyskanie deklaracji krajów do wspierania wspólnej platformy dzielenia się danymi WISE-Marine. Rozbudowano zestaw tematycznych wskaźników – obecnie, obok 5 morskich wskaźników CSI, funkcjonuje pierwszy wskaźnik z nowej serii MAR i dotyczy substancji niebezpiecznych, a w zestawie wskaźników klimatycznych (CLIM) jest 6 odnoszących się do wód morskich. Istotnym elementem prac Agencji w tematyce wód morskich i związanej z nimi infrastruktury, było testowanie możliwości narzędzi GIS w celu zapewnienia efektywnej analizy danych i pozyskania nowych informacji. Opublikowano pierwszą wersję ECRINS będącego systemem informacji geograficznej o obiektach wodnych i towarzyszącej infrastrukturze.

W temacie bioróżnorodności do priorytetów należały prace związane z niedawno przyjętą Strategią Bioróżnorodności UE do 2020 r. Analizowano m.in. wskaźniki SEBI 2010 (*Streamlining of European Biodiversity Indicators*) w kontekście nowych celów pod kątem przyszłej struktury i zarządzania SEBI 2020. Szczególnie istotne były procesy związane z oceną ekosystemów i rachunkami ekosystemowymi, w tym wsparcie KE w pracach dot. tzw. zielonej infrastruktury. Agencja m.in. prowadziła prace metodologiczne nad eksperymentalnymi rachunkami (wkład m.in. do prac grupy KE ds. kartowania i oceny ekosystemów i ich usług), zapewniła wkład do cz. II Systemu Rachunków Środowiskowo-Ekonomicznych SEEA, kontynuowała prace techniczne nad narzędziem Quickscan do wizualizacji wyników rachunków. Strony portalu systemu informacji o bioróżnorodności BISE <http://biodiversity.europa.eu> zostały zaktualizowane, głównie w zakresie oceny ekosystemów, co objęło m.in. migrację odnowionej strony Europejskiej Oceny Ekosystemów EURECA, zaadaptowanej do wymagań Strategii Bioróżnorodności, a także wprowadzenie informacji zebranych w rozesłanych do krajów kwestionariuszach dot. zarządzania opartego na ekosystemie. Ważnym działaniem EEA były oceny stanu obszarów chronionych w Europie, a także pomoc KE w rozwoju metodologii dla przyjęcia aneksów dyrektyw przyrodniczych i opracowanie specyfikacji dla zapewnienia odpowiednich narzędzi dla przyszłego raportowania. Na prośbę KE Agencja wspierała także prace na rzecz strategii dot. inwazyjnych gatunków obcych. Zainicjowane zostały prace na rzecz rozwoju nowych zbiorów danych w Europejskim Systemie Informacji o Przyrodzie EUNIS oraz kontynuowano prace nad konsolidacją przepływów danych, zwł. w odniesieniu do formatu

dla danych o obszarach Natura 2000. Do priorytetów EEA zaliczyć również należy kontynuację prac związanych z identyfikacją możliwości wykorzystania wiedzy zwykłych obywateli w dostarczaniu informacji przyrodniczych.

W zakresie tematyki związanej z lasami Agencja wzmocniła współpracę z JRC odnośnie wymiany danych oraz kontynuowano prace dot. m.in. relacji między lasami a obiegiem wody oraz roli biomasy jako energii odnawialnej. Agencja realizowała prace nad wskaźnikami rolno-środowiskowymi oraz wskaźnikami dla wsparcia DG ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich w kontekście informacji statystycznej i ekonomicznej, prowadził także analizy na potrzeby negocjacji ws. Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 r. Kontynuowane były prace nad oceną obszarów rolniczych o wysokich wartościach przyrodniczych. W temacie dot. wykorzystania powierzchni Ziemi najważniejsze działania EEA w 2012 r. objęły także ukończenie prac nad narzędziem do analizy rachunków LEAC (*land and ecosystem accounting*) oraz prace dot. polityki miejskiej, poprzez np. analizy na bazie wyników projektu Urban Audit. We współpracy z JRC Agencja prowadziła oceny funkcji gleb.

W tematyce energetyki Agencja zakończyła prace nad rewizją wskaźników, prowadziła analizy m.in. dot. efektywności energetycznej, w powiązaniu ze zmianą zachowań konsumenckich, i źródeł odnawialnych w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej. W dziedzinie transportu działania EEA koncentrowały się na badaniu emisji zanieczyszczeń, w tym ocenie realizacji celów zgodnych z przyjętym przez KE w 2011 r. dokumentem Białej Księgi, a także ocenie skuteczności instrumentów ekonomicznych służących dekarbonizacji. W czerwcu 2012 r. EEA opublikowała wstępną bazę danych o emisjach CO₂ dla nowych samochodów osobowych, opartą o pierwsze raportowanie w ramach Rozporządzenia 443/2009.

Temat ekologicznej, tzw. zielonej, gospodarki nadal stanowił istotny obszar działań EEA, jako element wsparcia Planu Działania na rzecz Zasobooszczędnej Europy. Agencja kontynuowała prace analityczne dot. zasobów materiałowych i odpadów, w tym transgranicznego ich przemieszczania, oraz metodologiczne odnośnie sposobów pomiaru presji konsumpcji i produkcji na środowisko. W ramach EIONET zebrano, poprzez kwestionariusz, informacje o tzw. dobrych praktykach w instrumentach polityki na rzecz efektywnego gospodarowania zasobami. W ramach pilotażowego projektu dot. odpadów realizowanego jako zadanie na rzecz wspierania wdrażania polityki UE (patrz str. 9) dokonano ulepszeń modelu odpadów komunalnych na bazie wyników rozesłanego do EIONET kwestionariusza. We wrześniu uruchomiono stronę dot. programów zapobiegania powstawaniu odpadów.

W zakresie tematyki dotyczącej wpływu stanu środowiska na zdrowie realizowane prace dotyczyły różnych elementów środowiska i zagrożeń (przykładowo prace nad wspólnym raportem z JRC). Agencja rozpoczęła z EIONET współpracę poprzez kontrakt, w ramach Art. 5. Rozporządzenia o EEA i EIONET, z konsorcjum prowadzonym przez holenderski Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska RIVM, które przyjęło dla projektu nazwę FRESH (*Foresighted Reasoning on Environmental Stressors and Health*).

Ważnym elementem działań EEA były także prace nad tzw. scenariuszami i ocenami prognostycznymi, realizowane, również w ramach ww. Art. 5, przez konsorcjum FLIS (*forward looking information and scenarios*) – tematyka koncentrowała się wokół efektywności zasobów oraz współpracy międzynarodowej w dziedzinie badań prognostycznych. Dokonano przeglądu wskaźników opisujących megatrendy omówione w raporcie SOER 2010. Rozpoczęto realizację dwóch nowych projektów – dot. relacji między lasami i zdrowiem oraz dot. transportu i środowiska. Do projektu BLOSSOM włączono nowe przykłady krajowe.

2.2. Raporty EEA

W 2012 r. szczególnie istotna była seria raportów dot. wód w Europie, stanowiąca wsparcie KE w procesie przeglądu polityki gospodarowania wodami i opracowania planu ochrony zasobów wodnych. Opublikowane raporty, przygotowywane we współpracy z krajami członkowskimi i KE, dotyczyły wód kąpielowych, zarządzania wodami w kontekście spójności przestrzennej, efektywności wykorzystania zasobów wodnych, wrażliwości zasobów, oceny stanu i presji. Agencja wydała także podsumowującą syntezę, dotyczącą obecnego stanu wód i przyszłych wyzwań. Dodatkowo, współpracujące w ramach EIONET, Europejskie Centra Tematyczne opublikowały raporty techniczne dotyczące m.in. stanu chemicznego i ekologicznego wód, presji oddziałujących na wody rzek, jezior, przejściowe i przybrzeżne, powodzi.

W tematyce powietrza szczególnie dużym zainteresowaniem, oprócz raportów dot. emisji poszczególnych gazów, cieszą się wydawane od 2011 r. roczne raporty dot. jakości powietrza w Europie. Nowatorskimi raportami, wydanymi po raz pierwszy w 2012 r., były publikacje dot. gazów fluorowanych oraz substancji zubożających warstwę ozonową. Dodatkowo Agencja opublikowała raport poświęcony e-sprawozdawczości dot. jakości powietrza w kontekście rozwoju nowego systemu. W zakresie wytycznych do raportowania szczególnie istotne była aktualizacja przewodnika inwentaryzacji emisji EMEP oraz wydanie przez Agencję przewodnika dot. e-sprawozdawczości danych o hałasie.

Zaprezentowany w październiku 2012 r. raport dot. obszarów chronionych w Europie jest pierwszą publikacją tego rodzaju, dającą pełny przegląd form ochrony na kontynencie, podkreślający ich różnorodność i walory, oraz będący podstawą do tworzenia polityki ochronnej. Na uwagę zasługuje fakt, że w ramach serii „Our Natural Europe” (krótkie publikacje, w których opis cennych przyrodniczo terenów przeplata się z historiami osób związanych z danym obszarem, opracowane w oparciu o wizyty EEA w interesujących, wybranych przez nią miejscach Europy) w lipcu 2013 r. ukazała się „opowieść” z Polski, na podstawie współorganizowanej przez KPK w GIOŚ wizyty przedstawicieli EEA w Puszczy Białowieskiej we wrześniu 2009 r.

W 2012 r. Europejska Agencja Środowiska opublikowała ogółem 43 raporty i sprawozdania. Wybrane tytuły raportów tematycznych EEA w 2012 r.:

- *Jakość wód kąpielowych w 2011*
- *Wody w Europie – ocena stanu i presji*
- *Wody w Europie – obecny stan i przyszłe wyzwania*
- *W kierunku efektywnego wykorzystania zasobów wód*
- *Zlewnie i systemy rzeczne – ECRINS w wersji 1.1.*
- *Jakość powietrza w Europie*
- *Ewaluacja postępów realizowanych zgodnie z Dyrektywą NEC*
- *Pył zawieszony ze źródeł naturalnych i powiązane raportowanie w ramach dyrektywy ds. jakości powietrza w 2008 i 2009 r.*
- *Fluorowane gazy cieplarniane w 2011 r.*
- *Wpływ transportu na jakość powietrza – TERM 2012: wskaźniki mierzące postęp w osiągnięciu celów dla ochrony środowiska w Europie*
- *Skuteczność w ograniczaniu emisji CO₂ przez producentów samochodów*

- *Zmiany klimatu, ich wpływ i podatność na niego w Europie 2012 roku*
- *Adaptacja obszarów miejskich do zmienności klimatu*
- *Wpływ substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego na świat przyrody i ludzi*
- *Obszary chronione w Europie*
- *Wpływ inwazyjnych gatunków obcych w Europie*
- *Ulepszenie wskaźników bioróżnorodności 2020 roku: zbudować przyszłość na bazie doświadczeń z procesu SEBI 2010*
- *Przemieszczanie odpadów przez wewnętrzne i zewnętrzne granice UE*

W październiku 2012 r. ukazał się pierwszy raport ze wznowionej przez EEA serii rocznych raportów wskaźnikowych. Tematem raportu 2012 jest ekologiczna gospodarka, a zastosowane wskaźniki ilustrują zarówno postępy w poprawie efektywności korzystania z zasobów, jak i ryzyko przekroczenia ekologicznych możliwości planety.

Ponadto w 2012 r. EEA zaktualizowała 2 oceny tematyczne raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2010: dot. zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz dot. zasobów materiałowych i odpadów. W 2012 r. kontynuowano prace przygotowawcze i koncepcyjne odnośnie kolejnego raportu – SOER 2015.

W czerwcu 2012 r. Agencja opublikowała coroczny przeglądowy raport z serii Sygnały zatytułowany: *Sygnały EEA 2012 – Budujemy przyszłość jakiej pragniemy*, w którym omówiono tematy ekologizacji gospodarki, wzorców konsumpcji i produkcji oraz wywieranego przez nie wpływu na środowisko. Kolejna edycja, z uwagi na ogłoszenie roku 2013 Rokiem Powietrza została poświęcona zagadnieniom związanym z ochroną i jakością powietrza w Europie i pod tytułem „Z każdym oddechem – poprawa jakości powietrza w Europie” ukazała się w kwietniu 2013 r. Seria Sygnały publikowana jest w wersjach językowych (Sygnały 2012 w 26) – poszczególne ukazywały się w kolejnych miesiącach.

W maju 2012 r. ukazała się nowa broszura informacyjna o EIONET - *Eionet connects* (poprzednią wydano w 2004 r.). Została ona opublikowana w 29 wersjach językowych.

Na potrzeby toczących się procesów międzynarodowych i konferencji Agencja przygotowywała różnego rodzaju opracowania m.in. na potrzeby negocjacji Rio+20 Agencja przygotowała dokument dot. ekologizacji gospodarki, a na bazie wyników SOER 2010 i prowadzonych analiz opracowała wewnętrzny dokument dot. potencjalnej struktury Siódmego Programu Ramowego, wykorzystywany następnie jako podstawa m.in. w rozmowach z KE. Agencja była także współautorem niektórych raportów opracowywanych pod auspicjami organizacji międzynarodowych.

W okresie od stycznia do maja 2013 r. EEA wydała 17 raportów i sprawozdań. W 2012 r. wiele pracy Agencja włożyła w przygotowanie raportu *Late Lessons from early warnings: science, precaution, innovation*, który ukazał się w styczniu 2013 r. Jest to długo oczekiwany drugi tom opracowania *Late lessons from early warnings* – seria ta poświęcona jest nowym technologiom, które okazały się mieć negatywne oddziaływanie, względem którego nie zastosowano środków zapobiegawczych we właściwym czasie, tłumiąc lub ignorując sygnały ostrzegające o możliwym zagrożeniu. W I poł. 2013 r. ukazały się także pierwsze raporty dot. odpadów oraz powietrza, jako wynik pilotażowych projektów dot. implementacji polityki UE.

2.3. Realizacja SEIS, GMES i INSPIRE

Opisane w ww. podrozdziałach produkty i usługi, związane ze zbieraniem, przetwarzaniem i udostępnianiem danych o stanie środowiska, oddziałujących na niego presjach i podejmowanych działaniach stanowią dla Agencji realizację wizji SEIS – Wspólnego Systemu Informacji o Środowisku SEIS (*Shared Environmental Information System*), którego zasady przedstawione zostały w Komunikacie KE COM(2008) 046. Celem SEIS jest zapewnienie ogólnie dostępnej, rzetelnej informacji, niezbędnej do rozwoju i realizacji polityki w zakresie ochrony środowiska, przy jednoczesnym znacznym zmniejszeniu, względem instytucji wspólnotowych i krajowych, obciążeń związanych z monitoringiem i sprawozdawczością, w tym poprzez zapewnienie nowoczesnej, interoperacyjnej infrastruktury do gromadzenia i przekazywania danych. Jedną z najważniejszych zasad jest przyjęcie, iż informacja powinna być dostępna jak najbliżej źródła, a przekazana raz, wykorzystana do wielu celów. Realizacją koncepcji SEIS było m.in. uruchomienie portalu Eye on Earth, portalu dot. działań adaptacyjnych do klimatu, rozwój systemów informacyjnych jak WISE czy BISE. Agencja uczestniczy w grupie roboczej Global Network of Networks (dosł. „Globalna Sieć Sieci”), będącą jedną z tzw. specjalnych inicjatyw ogłoszonych w grudniu 2011 r. na Szczycie Eye on Earth w Zjednoczonych Emiratach Arabskich. W maju 2012 r. Program ds. Środowiska ONZ (UNEP) ogłosił nowy status EEA jako obserwatora w Portalu Informacyjnym ONZ ds. Wielostronnych Umów dot. Środowiska InforMEA – inicjatywy mającej na celu dzielenie się informacją o ww. umowach poprzez jedną centralną lokalizację. W 2012 r. Agencja podejmowała działania na rzecz rozwoju SEIS w regionie karpackim (w odniesieniu do Konwencji Karpackiej), a w czerwcu na konferencji Rio+20 zorganizowała specjalną sesję dot. SEIS.

W Komunikacie KE COM(2012) 95 z marca 2012 r. pojawiło się pojęcie tzw. ram wdrażania i informowania SIIFs (Structured Implementation and Information Frameworks) w odniesieniu do głównych przepisów UE z zakresu ochrony środowiska, które to ramy, wraz inicjatywami SEIS, „nadawałyby kierunek przy opracowywaniu przez państwa członkowskie systemów informacji zapewniających stałe śledzenie wdrażania przepisów w terenie”. W styczniu 2013 r. KE opublikowała dokument roboczy SWD(2013) 18 dot. SEIS, w którym m.in. zadeklarowała rozwój koncepcji SIIFs, wykorzystanie projektów pilotażowych i budowanie systemów informacyjnych w oparciu o INSPIRE. Stąd, zgodnie z wezwaniem Komisarza UE J. Potočnika i ww. dokumentami, w priorytetach prac Agencji coraz istotniejszą rolę odgrywa słowo implementacja w odniesieniu do analizy skuteczności przepisów UE i pokazania w jaki sposób są one wdrażane w praktyce.

Agencja aktywnie wspierała rozwój programu Copernicus (nowa nazwa dla programu GMES ogłoszona w grudniu 2012 r.) poprzez projekt GISC dotyczący koordynacji komponentu in-situ (<http://gisc.ew.eea.europa.eu>). Celem projektu, który zgodnie z potwierdzoną przez KE w listopadzie 2012 r. akceptacją przedłużenia projektu, zakończy się w październiku 2013 r., miało być przygotowanie podstaw dla systemu zarządzania i tzw. wstępnych ram dla danych in-situ na potrzeby Copernicus. Dane te mają zapewnić niezbędny wkład do rozwoju usług przedstawionych m.in. w Rozporządzeniu PE i Rady w sprawie europejskiego programu obserwacji Ziemi (GMES) i jego początkowych operacji (lata 2011-13) opublikowanym w październiku 2010 r. (aktualnie toczą się prace and nowym rozporządzeniem). Agencja zidentyfikowała i sklasyfikowała dane in-situ potrzebne dla rozwoju produktów i w ramach projektu GISC przeprowadziła wizyty w 17 państwach członkowskich, w tym w 2012 r. w 9 krajach (także w Polsce) celem identyfikacji zasobów danych i polityki ich udostępniania. W ramach projektu podpisano porozumienia z EuroGeoSurveys, EuroGeographics oraz w kwietniu 2013 r. z EuroGOOS, natomiast w przypadku EUMETNET i Światowej

Organizacji Meteorologicznej negocjacje nadal się toczą. Poprzez projekt GISC zidentyfikowano tzw. studia przypadku określane jako „quick wins” – przykłady działań pokazujących korzyści z koordynacji in-situ, porozumienia między różnymi organizacjami i wspólnego korzystania z zasobów (np. dostęp do referencyjnych danych krajowych na potrzeby komponentu paneuropejskiego dot. powierzchni Ziemi jako wynik wizyt krajowych i rozesłanego kwestionariusza czy projekt Euro-Argo jako przykład zależności Copernicus od infrastruktury badawczej). W czerwcu 2012 r. odbyła się w Kopenhadze konferencja „GMES in action” zorganizowana w ramach prezydencji duńskiej przez Komisję Europejską we współpracy m.in. z Europejską Agencją Środowiska. W kwietniu 2013 r. Agencja zorganizowała spotkanie „Monitoring Matters”, w którym udział wzięło ponad 100 reprezentantów z przeszło 20 krajów, mające na celu m.in. prezentację wagi komponentu in-situ, odpowiedniej koordynacji i korzyści, jakie przyniósł GISC. Również w kwietniu 2013 r. EEA współorganizowała drugie warsztaty użytkowników MyOcean (konsorcjum realizujące usługi serwisu morskiego Copernicus).

Po stronie krajów swoje prace kontynuowała utworzona przez Krajowe Punkty Kontaktowe grupa robocza ds. komponentu in-situ GMES (15 państw). Z uwagi na prowadzone przez EEA prace i szeroki zakres Programu temat GMES był w większym niż dotychczas stopniu omawiany na spotkaniach NRC.

Europejska Agencja Środowiska odpowiada w programie Copernicus za monitoring powierzchni lądowych - GIO Land. Według stanu na styczeń 2013 r. podpisane zostały umowy grantowe z 13 krajami uczestniczącymi w działaniach GIO Land, obejmującymi weryfikacje i uzupełnienia określonych 5 warstw wysokorozdzielczych, wytworzenie bazy Corine Land Cover 2012 oraz rozpowszechnianie wyników. Do początku maja 2013 r. umowy zostały podpisane w sumie z 23 krajami, a kolejne dwie były w fazie finalnej. Termin przekazania ostatecznych danych CLC 2012 mija w czerwcu 2014 r.

W 2012 r. Agencja aktywnie działała w grupie GEO (Global Earth Observation), m.in. w kontekście wkładu EEA w rozwój Globalnego Systemu Obserwacji Ziemi GEOSS poprzez działania Agencji w Copernicus, oraz prowadziła współpracę z organizacjami projektu EuroGEOSS odnośnie m.in. możliwości włączenia do wyników projektu inicjatywy-portalu Eye on Earth.

Z racji szerokiego oddziaływania Dyrektywy o Infrastrukturze Informacji Przestrzennej w Europie INSPIRE, wzywającej państwa członkowskie do dzielenia się informacjami z 34 tematów danych przestrzennych poprzez sieć usług, Agencja od początku była zaangażowana w związane z Dyrektywą prace, wspierając KE i kraje w jej implementacji. Agencja pełni rolę „facilitatora” w tematycznej grupie roboczej ds. specyfikacji danych tematu: gospodarowanie obszarem, strefy ograniczone i regulacyjne oraz jednostki sprawozdawcze. Pod koniec 2012 r. zaczęły toczyć się dyskusje na temat przejęcia przez Agencję zadań dot. INSPIRE prowadzonych przez Eurostat. Agencja, na prośbę DG ENV, przyjęła na siebie nowe zadania dot. monitorowania wprowadzania INSPIRE i związanej z tym sprawozdawczości. Poprzez Reportnet EEA (CDR) państwa członkowskie przekazują raporty z wdrażania i wykorzystania infrastruktury informacji przestrzennej, które będą następnie analizowane na potrzeby raportu ewaluacyjnego INSPIRE. Elementem wdrażania INSPIRE były także m.in. prace EEA nad rozwojem nowego mechanizmu dzielenia się informacją o jakości powietrza – systemu e-raportowania.

2.4. Inne działania EEA

Spotkania EIONET obejmują spotkania NFP/KPK (trzy w ciągu roku) i warsztaty dla poszczególnych NRC. Po odejściu w połowie 2012 r. Gordona McInnes, Zastępcy Dyrektora Wykonawczego, na emeryturę przewodnictwo spotkaniom KPK przejął Peder Jensen – kierujący programem (działem) Zarządzanie i Sieci (GAN).

W 2012 r. zorganizowano spotkania dla 21 NRC, w tym jedno w formie tzw. webinaru (seminarium sieciowe), przy czym NRC tematyczne z zakresu ds. wód miało jedno wspólne spotkanie. W sumie w ww. spotkaniach uczestniczyło ponad 570 ekspertów NRC (w 2011 r. – ponad 470). Spośród ww. 21 NRC, 14 miało swoje poprzednie spotkanie w 2011 r. Ogólnie frekwencja na spotkaniach NRC wśród krajów członkowskich wyniosła 64% (w 2011 r. 68%). Największą cieszyły się spotkania dot. tematyki powietrza oraz pokrycia terenu.

Oprócz organizacji spotkań EIONET, EEA współorganizowała lub uczestniczyła w międzynarodowych konferencjach (m.in. wkład od czerwcowej konferencji Rio+20, udział w lutowej 12 sesji specjalnej Rady Zarządzającej UNEP / Ministerialnym Forum ds. Środowiska w Nairobi, pełnienie roli gospodarza warsztatów Sustainable Fashion w kwietniu 2013 r. i pierwszego spotkania ekspertów UNEP-Live w listopadzie 2012 r., organizacja pierwszej konferencji użytkowników Eye on Earth w marcu 2013 r. w Dublinie), a także brała udział w obradach różnych grup roboczych i komitetów (np. obradach komitetu dyrektywy ds. emisji przemysłowych, grupy roboczej ds. substancji zaburzających gospodarkę hormonalną w ramach Komitetu Naukowego Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Żywności, komitecie sterującym Forum Środowiska Azjatycko-Europejskiego czy nieformalnych negocjacjach ONZ w Nowym Jorku dot. ekologicznej gospodarki).

Poza współpracą z Dyrektoriatami Generalnymi KE, istotna była także współpraca EEA z Parlamentem Europejskim i Radą UE. Agencja zapewniła wsparcie eksperckie m.in. w procesie przygotowania siódmego unijnego programu działań na rzecz środowiska (7 EAP), czy pracach dot. polityki tematycznej UE – m.in. w zakresie wód, powietrza, ekologizacji gospodarki – oraz wdrażaniu wymogów raportowych. Agencja uczestniczyła m.in. w spotkaniach WPIEI – Grupy Roboczej ds. Międzynarodowych Aspektów Środowiska. W zakresie współpracy z PE szczególne aktywne były kontakty z Komitetem ENVI. Przedłużający się w roku 2012 proces udzielenia absolutorium budżetowego EEA za rok 2010 i konieczność wyjaśniania przez Agencję szeregu nieuprawnionych zarzutów przyczyniły się do wzmocnienia jej relacji z KE i PE oraz poszerzyły „nadzór” nad Agencją. Na forum PE Dyrektor Wykonawczy prezentowała raport dot. transportu TERM, raport dot. jakości powietrza i raporty dot. wód.

Europejska Agencja Środowiska, Wspólne Centrum Badawcze (JRC) i Eurostat zawiązały tzw. Grupę Trzech celem wzmocnienia współpracy. Agencja kontynuowała współpracę z Eurostatem, m.in. w kontekście rachunków środowiskowych i rozwoju wskaźników oraz w konkretnych obszarach tematycznych (np. wsparcie projektu Eurostatu dot. szacunków emisji CO₂) i uczestnictwo w pracach Sieci Szefów Urzędów Statystycznych i Agencji Środowiska ds. rachunków i statystyki środowiskowej (DIMESA), a także współpracę z OECD w zakresie wskaźników oraz analiz obszarów miejskich.

W 2012 r. Agencja kontynuowała współpracę z regionami Azji Centralnej, m.in. w kontekście rozszerzania SEIS poprzez udział w projektach AWARE (promocja SEIS) oraz Systemu Informacji o Środowisku Kaspijskim oraz projekcie FLERMONECA dot. leśnictwa, i bioróżnorodności (oficjalnie uruchomiony w kwietniu 2013 r.). Pomiędzy Europejską Komisją Gospodarczą ONZ (UNECE), programem Regionalnej Współpracy Gospodarczej Azji Środkowej CAREC, Regionalnym Centrum Ekologicznym REC w Mołdawii oraz

Agencją zawarto porozumienie mające na celu przyjęcie metodologii procesu tzw. Oceny Ocen Środowiska Europy (Europe's Environmental Assessment of Assessment - EEAoA) w innych obszarach tematycznych, takich jak powietrze i bioróżnorodność. Wyniki będą stanowiły wsparcie dla średniookresowej ewaluacji procesu astańskiego⁶. W 2012 r. Agencja kontynuowała także swoje zaangażowanie w działania na rzecz ochrony środowiska Arktyki, m.in. wspierając inicjatywę Trwałych Sieci Obserwacyjnych Arktyki SAON (poprzez m.in. udział w Zarządzie) i grupę ds. Arktyki w KE, uczestnicząc w pracach Rady Arktyki, organizując debatę panelową z PE na temat problemów przemysłu wydobywczego i zrównoważonego wykorzystania zasobów Arktyki, a także prezentując na różnego rodzaju spotkaniach realizowane działania np. plany dot. aplikacji Polarwatch w ramach Eye on Earth.

Agencja kontynuowała prowadzenie sekretariatu dla nieformalnej sieci dyrektorów krajowych agencji ds. środowiska – EPA (reprezentantem Polski w EPA Network jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska), do której w 2012 r. dołączyły 4 nowe kraje. W 2012 r. spotkania sieci odbyły się w kwietniu w Londynie oraz we wrześniu Sofii. Agencja udzielała także wsparcia merytorycznego funkcjonującym w ramach sieci grupom tematycznym tzw. Interest Groups (w sumie 9 spotkań w 2012 r.)

W realizacji zadań Europejska Agencja Środowiska wiele uwagi poświęcała działaniom edukacyjnym i promocyjnym, które znacznie wykraczały poza wprowadzanie bieżących informacji na stronach internetowych i dystrybucję raportów. Najważniejszym celem programu komunikacji w 2012 r. było przybliżenie się do kalendarza prac dot. polityki UE. W 2012 r. realizowano tematyczne plany komunikacji społecznej dot. Rio+20 i wód, a szczególnym wysiłkiem organizacyjnym było przygotowanie wkładu EEA do czerwcowego Szczytu Ziemi w Rio (EEA m.in. uruchomiła zakładkę na swojej stronie internetowej, przygotowała logo i ulotkę). Na konferencji zaprezentowano przygotowany wspólnie przez EEA i UNEP film „Planet RE-think”, poruszający problem zagrożeń związanych z postrzeganiem dobrobytu jedynie przez pryzmat wzrostu produktu krajowego brutto i konsumpcji oraz wzywający do uwzględniania wartości środowiska. W związku z opracowaną przez EEA oceną stanu wód w 2012 r. przygotowano filmy promocyjne. W dniu 5 czerwca 2012 r., Światowym Dniu Środowiska, w siedzibie EEA odbyła się uroczysta sesja poświęcona dyskusji o ekologicznej gospodarce połączona z inauguracją raportu Sygnały 2012 i wręczeniem nagród w konkursie „Pokolenie ‘92” Konkurs, zorganizowany i prowadzony wyłącznie wysiłkiem EEA, skierowany był do 20-latków, z racji upływającego okresu 20 lat od pierwszego Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro, a młodzi Europejczycy mieli przedstawić swój własny film prezentujący osobistą wizję zrównoważonego świata. Kolejny konkurs – ImaginAIR – zachęcał uczestników do przedstawienia swojej opowieści o powietrzu w Europie poprzez trzy zdjęcia opatrzone krótkim tekstem. Zwycięzców wyłoniono w listopadzie (przy udziale NRC ds. komunikacji), a nagrodzone zdjęcia znalazły się m.in. w publikacji Sygnały EEA 2013. Wagę właściwej komunikacji społecznej ilustruje fakt, że w 2012 r. Agencja przygotowała teksty i prezentacje na potrzeby 85 wystąpień Dyrektor Wykonawczej, a biuro prasowe EEA otrzymało ponad 470 zapytań ze strony mediów, zorganizowało w sumie ponad 130 wywiadów i przygotowało ponad 40 artykułów do publikacji w mediach zewnętrznych. Szczególną wagę EEA przywiązuje do rozwoju serwisów społecznościowych - w 2012 r. liczba osób należących do społeczności EEA na Facebooku wzrosła blisko trzykrotnie, na Twitterze blisko czterokrotnie. Uruchomienie w 2011 r. serwisu zapytań on-line sprawiło, że liczba

⁶ W dniach 21-23 września 2011 r. w Astanie (Kazachstan) odbyła się siódma Konferencja Ministerialna procesu „Środowisko dla Europy”. Na jej potrzeby EEA przygotowała serwis <http://aoa.ew.eea.europa.eu/> i raport *Europe's Environment – Assessment of Assessments* dot. oceny dostępnych ocen stanu środowiska z zakresu ekologicznej gospodarki i zasobów wodnych.

kierowanych do Agencji pytań spadła (blisko 1000 w 2012 r.), gdyż użytkownicy mają w systemie podgląd udzielonych już przez Agencję odpowiedzi. Istotnym elementem promocji były także stoiska wystawowe EEA – m.in. podczas Światowego Forum Wodnego w Marsylii, obchodów Zielonego Tygodnia w Brukseli, Międzynarodowej Konferencji Infrastruktury Badawczej w Kopenhadze, konferencji INSPIRE w Stambule. Tradycyjnie, z okazji Nocy Kultury w październiku 2012 r. Agencja otworzyła swoją siedzibę dla zwiedzających i przygotowała liczne atrakcje, które przyciągnęły ponad 6 tys. odwiedzających – tematem były woda oraz nietoperze.

3. Zadania realizowane w kraju

W roku 2012, podobnie jak w ubiegłych latach, współpraca z Europejską Agencją Środowiska na poziomie kraju obejmowała:

- organizację i koordynację krajowej struktury EIONET,
- przekazywanie danych w ramach priorytetowego strumienia danych i innych informacji na prośbę Agencji oraz udział w europejskich sieciach monitoringowych,
- udział w tworzeniu, weryfikację i opiniowanie raportów, opracowań, wskaźników i innych produktów Agencji,
- uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, a także posiedzeniach Biura EEA

3.1. Organizacja i koordynacja krajowej struktury EIONET

Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) ds. współpracy z Europejską Agencją Środowiska w ramach EIONET ulokowany jest w Departamencie Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ. Krajową EIONET obok KPK tworzy, zgodnie z obowiązującą strukturą, 25 Krajowych Centrów Referencyjnych (NRC) ustanowionych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w porozumieniu z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi resortu środowiska i jednostkami spoza resortu. Obecnie polski EIONET liczy 40 ekspertów reprezentujących 16 instytucji. W załączniku nr 2 przedstawiona została aktualna struktura EIONET PL.

Dane dotyczące struktury EIONET są na bieżąco aktualizowane przez Krajowy Punkt Kontaktowy. Koordynacja współpracy z EEA i działań krajowej EIONET prowadzona jest w dużej części drogą elektroniczną, zgodnie z zasadami przyjętymi przez Agencję. W realizacji zadań KPK wykorzystywane jest ulokowane w DMIŚ stanowisko pracy ds. współpracy z EEA.

Krajowy Punkt Kontaktowy koordynuje realizację działań wynikających z planu pracy Agencji na poziomie kraju i odpowiada za kontakty z EEA. KPK uczestniczy w kształtowaniu prac Agencji, przygotowuje i przekazuje informacje, opiniuje działania oraz produkty EEA poprzez bieżącą korespondencję z EEA i aktywny udział w spotkaniach KPK. Do zadań koordynujących krajową EIONET należy zaliczyć m.in.:

- monitorowanie i aktualizację struktury EIONET,
- przekazywanie i rozsyłanie do odpowiednich NRC informacji o zadaniach merytorycznych, takich jak opiniowanie materiałów opracowanych przez Agencję,

aktualizacja baz danych EEA i weryfikacja wskaźników oraz ustalanie sposobu i terminów ich realizacji,

- weryfikację realizacji ww. zadań pod kątem terminowości,
- przekazywanie danych oraz przygotowywanie i przesyłanie informacji, stanowisk i zbiorczych opinii do Agencji,
- ustalanie składu uczestników spotkań EIONET zapewniającego właściwy poziom merytoryczny, potwierdzanie go do EEA przez Krajowy Punkt Kontaktowy (warunek konieczny ze względu na wymagania Agencji dotyczące zwrotu kosztów delegacji) i analiza wniosków ze sprawozdań delegowanych.

Zadania KPK obejmują także inne działania, w tym m.in. ocenę poprawności językowej materiałów Agencji tłumaczonych na język polski oraz opracowywanie i rozpowszechnianie informacji o działaniach EEA i współpracy strony polskiej.

Najważniejsze informacje o współpracy z EEA są umieszczane przez Krajowy Punkt Kontaktowy na stronie GIOŚ. W prowadzonej przez KPK zakładce poświęconej współpracy z EEA <http://www.gios.gov.pl/artykuly/podkategoria/47/Europejska-Agencja-Srodowiska> użytkownicy mogą m.in. znaleźć podstawowe informacje o Agencji i krajowej strukturze EIONET, aktualności z zakresu współpracy z EEA oraz coroczne sprawozdania. Najważniejsze informacje dot. współpracy strony polskiej KPK umieszcza także w wersji angielskiej.

W związku z ogłoszeniem w marcu 2013 r. przez EEA naboru na ekspertów krajowych KPK uruchomił stosowne procedury w celu wyłonienia kandydatów i w kwietniu przekazano do EEA jedno zgłoszenie. Ostatecznie, w procesie rekrutacji w EEA, kandydat z Polski nie został wybrany.

3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach PDF

Kraje członkowskie Agencji, w tym Polska, zobowiązane są do przekazywania danych o stanie środowiska w oparciu o zatwierdzany przez Zarząd (MB) dokument określający tzw. priorytetowe strumienie danych (*priority data flow* - PDF), obejmujące także regulacje UE, nakładające na kraje członkowskie obowiązek przekazywania niektórych danych (np. Decyzja 97/101/WE⁷ w sprawie przekazywania danych o stacjach i jakości powietrza tzw. EoI, Ramowa Dyrektywa Wodna). Poprzez realizację tych zadań kraje członkowskie wnoszą swój wkład w aktualizację baz danych Europejskiej Agencji Środowiska.

W 2012 r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wykorzystując dane PMS⁸ lub opracowania wykonane przez inne właściwe komórki resortu, przekazał w ramach PDF:

- w zakresie jakości powietrza:
 - dane za 2011 r. z 1487 stanowisk pomiarowych funkcjonujących na 246 polskich stacjach monitoringu powietrza, mierzących stężenia zanieczyszczeń zarówno w wielkich aglomeracjach, jak i mniejszych miastach oraz na terenach wiejskich w newralgicznych punktach, zasilając w ten sposób AirBase;
 - wyniki rocznej oceny jakości powietrza za 2011 r., zgodnie z Decyzją 2004/461/WE

⁷ Decyzja Rady 97/101/WE z dnia 27 stycznia 1997 r. ustanawiająca system wzajemnej wymiany informacji i danych pochodzących z sieci i poszczególnych stacji dokonujących pomiarów zanieczyszczeń otaczającego powietrza w Państwach Członkowskich (Dz.Urz. WE L 35 z 5.02.1997, str. 14-22; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 3, str. 116)

- dane o przekroczeniach stężenia ozonu za okres kwiecień – wrzesień 2012 roku, aktualizowane miesięcznie;
- dane o przekroczeniach stężenia ozonu w okresie letnim za 2012 rok, po zakończeniu sezonu;
- dane bilansowe o emisjach zanieczyszczeń do powietrza za rok 2009 i 2010 w formie, w jakiej przesyłane są do baz danych Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości (oraz zaktualizowane za l. 2004-2005), a także dane za rok 2011 (oraz zaktualizowane za 2009 r. i 2010 r.) według wymagań Dyrektywy NEC 2001/81/WE;
- dane bilansowe o emisjach gazów cieplarnianych za rok 2010 (w tym seria za okres 1988-2010) w formie, w jakiej przesyłane są według Decyzji 280/2004/WE oraz do baz danych Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu;
- w zakresie jakości wód – za 2011 r. dane z 308 stacji monitoringu rzek, 190 jezior, w tym 22 reperowych, oraz dane dot. jakości wód podziemnych ze 112 punktów pomiarowych – w ramach WISE-SoE;
- dane dotyczące jakości wód przejściowych i przybrzeżnych Bałtyku za 2011 r.
- dane GIS dotyczące wybranych obszarów chronionych (rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu) na potrzeby CDDA

Wykaz informacji w ramach priorytetowych strumieni danych, powiązanie z obowiązkami sprawozdawczymi i listę jednostek odpowiedzialnych za przygotowanie danych zawiera załącznik nr 3.

Dane krajowe, objęte priorytetowym strumieniem danych, przekazywane są w określonych formatach i terminach poprzez umieszczenie ich przez KPK na serwerze Agencji w Centralnym Repozytorium Danych (CDR) pod adresem <http://cdr.eionet.europa.eu>. Zasoby baz danych Agencja upowszechnia poprzez Internet. Wywiązywanie się z przekazywania danych i informacji do CDR jest monitorowane i punktowane. W ocenie Agencja przyznaje od 0 do 3 punktów w formie graficznej.

Publikowany corocznie ranking krajów obejmuje okres sprawozdawczy od czerwca do maja następnego roku.

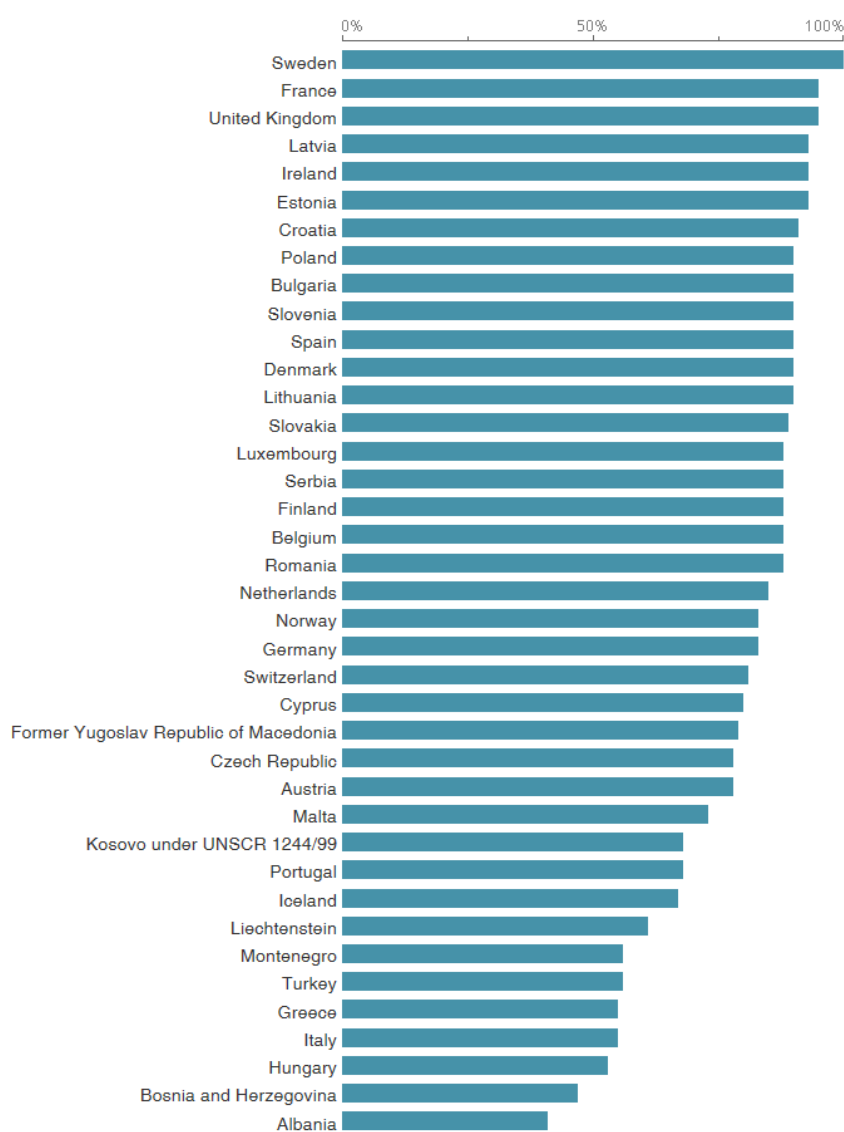
Ocena 2012/2013 obejmuje zatem dane o obszarach chronionych CDDA przekazane przez Polskę zgodnie z harmonogramem w marcu 2013 r., a w przypadku UNFCCC dotyczy raportowania danych za 2011 r. w terminie do połowy kwietnia 2013 r.

Dane raportowane w ramach europejskiego rejestru uwalniania i transferu zanieczyszczeń (E-PRTR), które od 2012 r. stały się przekazem danych PDF w pełnym znaczeniu, a więc również podlegającym ocenie i wpływającym na pozycję kraju w rankingu, wgrywane są na CDR przez Departament Inspekcji i Orzecznictwa GIOŚ. W 2012 r. przekazano dane za lata 2007-2010. W marcu 2013 r. dokonano aktualizacji danych za lata 2007-2010, a w kwietniu 2013 r. zostały umieszczone dane za 2011 r.

W celach informacyjnych Agencja dokonuje także oceny krajów pod kątem raportowania danych o ozonie w czasie prawie rzeczywistym, emisji do wód oraz zasobach wodnych; ocena ta jednak tymczasowo nie jest jeszcze brana pod uwagę w tworzeniu rankingu krajów z wywiązywania się ze sprawozdawczości w ramach PDF.

W tym roku ocena raportowania prowadzona jest przez EEA później niż zwykle. Według stanu na koniec czerwca br. dostępne były wyniki ewaluacji dla 12 przekazów danych, w tym

10 liczonych do ogólnej oceny kraju, wpływającej na miejsce państwa w rankingu. Dostępny ranking nie uwzględnia jeszcze danych o jakości powietrza według decyzji 2004/461/WE oraz danych o emisjach gazów cieplarnianych zarówno według decyzji 280/2004/WE, jak i tych do Konwencji Klimatycznej (UNFCCC). Spodziewać się jednak należy, że, podobnie jak rok temu, Polska uzyska za te przekazy najwyższe, trzypunktowe noty. Wynik z niepełnej oceny za okres 2012/2013 (według którego Polska osiągnęła 90% realizacji wymaganego raportowania) jest o 2 punkty procentowe wyższy niż rezultat uwzględniający wszystkie przekazy za okres 2011/2012, stanowi najlepszy wynik Polski od 2000 r., od którego dostępne są oceny (13 okresów sprawozdawczych) i daje Polsce miejsce 8 czyli najwyższe w historii 13 okresów, lokując kraj po raz drugi w historii w pierwszej dziesiątce najwyżżej ocenionych państw (w ocenie za 2002/2003 Polska znalazła się na 9 miejscu). Ze względu na brak pełnej oceny oraz niezakończony proces konsultacji, nie są to wyniki ostateczne i możliwe są jeszcze zmiany not i w związku z tym pozycji poszczególnych krajów w rankingu, przy czym, jak wspomniano wyżej, Polska powinna wypaść wysoko w nieocenionych jeszcze trzech przekazach.

Ranking krajów pod względem wypełnienia realizacji raportowania w ramach PDF do EEA w okresie czerwiec 2012 r. - maj 2013 r. (dane wstępne bez przekazów danych: AE-2 UNFCCC, AE-2b GHG, AQ-2 Air Quality Questionnaire). Źródło: <http://www.eionet.europa.eu/dataflows>

Dla danych według Konwencji LRTAP Polska, podobnie jak w poprzednich latach, otrzymała notę dwupunktową (najwyższa ocena przysługuje za pełne serie danych, obrazujące trend od 1990 r. dla wskazanych zanieczyszczeń i od 2000 r. dla pyłu PM₁₀).

Publikowana co roku w celach informacyjnych, co nie wpływa na pozycję kraju rankingu, ocena prowadzonej na bieżąco (*near real time*) transmisji danych o ozonie troposferycznym, nie jest jeszcze dostępna, jednakże należy spodziewać się wyniku co najmniej dwupunktowego. W 2012 r. do serwisów Agencji, a także na potrzeby projektu MACC II (preoperacyjna usługa Copernicus) wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska przesyłały z 33 stacji dane o średnich godzinnych stężeniach pyłu zawieszonego PM₁₀ i z 40 stacji dane o średnich godzinnych stężeniach ozonu troposferycznego.

W okresie sprawozdawczym czerwiec 2012 r. – maj 2013 r., względem analogicznego okresu w latach 2011 – 2012, poprawiła się pozycja Polski odnośnie informacji o jakości wód. Podobnie jak w ubiegłorocznej ocenie dla danych dotyczących jakości wód podziemnych oraz środowiska morskiego Polska uzyskała w skali trzypunktowej maksymalną notę. Dane z monitoringu wód przejściowych i przybrzeżnych raportowane są do EEA, natomiast pozostałe dane Agencja pozyskuje poprzez Międzynarodową Radę Badań Morza, gdzie przekazywane są dane z monitoringu strefy głębokomorskiej. Poprawiła się ocena za raportowanie dot. jezior – dane przekazano w terminie i we właściwym formacie, dzięki czemu Polska, podobnie jak w przypadku rzek, uzyskała dwa punkty. Ocena maksymalna przysługuje za szerszy zakres danych, przy czym w przypadku uwag EEA/ETC konieczne jest udzielenie wyjaśnień i przesłanie ewentualnych korekt względem danych ubiegłorocznych.

W 2012 r. do przekazu danych o stanie rzek i jezior Agencja włączyła raportowanie danych biologicznych, które dotychczas traktowane były przez EEA jako oddzielne, dodatkowe i niewpływające na ocenę przekazy. Krajowy Punkt Kontaktowy przekazał dane biologiczne z badań prowadzonych w roku 2011 w 186 jednolitych częściach wód jeziornych (w tym 22 jezior reperowych) oraz dane biologiczne, dot. wyłącznie fitobentosu, za rok 2011 z 475 jednolitych części wód rzecznych.

W celach informacyjnych, a zatem bez wpływu na wynik w rankingu krajów, Agencja przedstawia ocenę wywiązywania się krajów z raportowania danych o zasobach wód oraz emisjach do wód – przekazy tych danych mają stać się pełnoprawnymi PDF. KZGW nie włączyło się w ich raportowanie według określonego przez Agencję formularza. Z uwagi na fakt, że Polska we Wspólnym Kwestionariuszu Eurostatu/OECD zapewnia dane o zasobach wód, a w E-PRTR zawarte są informacje o emisjach, Agencja w obu przypadkach przyznała Polsce po 1 punkcie. Za przekaz danych E-PRTR, podobnie jak w ubiegłym roku, Polska otrzymała dwupunktową ocenę. Najwyższa nota wymaga przekazania przez kraj także tzw. raportu kompletności.

We wstępnej ocenie za przekaz danych o obszarach chronionych Agencja przyznała Polsce trzy punkty, jednakże w skierowanej do strony polskiej korespondencji zaznaczono, że dane wymagają uzupełnienia o brakujące kody, a baza Access nie została zaktualizowana.

Ze względu na zaimplementowane przez Agencję w CDR automatyczne narzędzia kontroli jakości, zapewnienie właściwego przekazu danych wymaga zwiększonego nakładu pracy strony polskiej. KPK na bieżąco odpowiadał na pytania EEA związane z przekazanymi danymi lub kierował do właściwych NRC.

Zgodnie z ustanowionym kierunkiem działań Komisja Europejska powierza Europejskiej Agencji Środowiska kontrolę jakości raportów składanych przez kraje w ramach *compliance reporting* oraz dalsze przetwarzanie ww. danych dla przeprowadzania ocen stanu środowiska.

W związku z powyższym na CDR Agencji umieszczane są również dane, nieobjęte priorytetowymi strumieniami danych.

W maju 2012 r. KPK wgrał w CDR dane biologiczne dla wód przejściowych i przybrzeżnych za lata 2008-2010, a w październiku 2012 r. za 2011 r.

W 2012 r. KPK umieszczał w CDR dane związane z realizacją postanowień Dyrektywy Hałasowej – 2002/49/WE tj. informacje dot. danych kontaktowych organu raportującego, informacje o poziomach dopuszczalnych hałasu w środowisku (obowiązujących do października 2012 r., przekazanych przez MŚ), informacje o aglomeracjach oraz głównych drogach, liniach kolejowych i lotniskach oraz informacje z realizacji map akustycznych dla wyżej wymienionych (przekazane przez podmioty prawnie zobowiązane do realizacji map akustycznych). W 2013 r. kontynuowano sprawozdawczość umieszczając kolejne dane od ww. podmiotów zobowiązanych do realizacji map.

Z uwagi na powierzoną Agencji rolę przez KE, umieszczanie danych na CDR nieobjętych priorytetowymi strumieniami danych, obejmuje także przekazy danych poza EIONET, względem których krajowe punkty kontaktowe ani krajowe centra referencyjne nie pełnią żadnej roli. Są one wgrywane na CDR przez odpowiednie jednostki zewnętrzne, zgodnie z ich kompetencjami.

3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA

W 2012 r. GIOŚ kontynuował współpracę z EEA poprzez przekazywanie stanowisk i zbiorczych opinii względem raportów tematycznych, opracowań i projektów działań Agencji, angażując przy tym ekspertów EIONET. Aktywność NRC szczególnie przejawiała się w opiniowaniu raportów EEA oraz zapewnieniu na potrzeby tych raportów oraz innych projektów EEA odpowiednich danych (ustaloną sprawozdawczość omówiono w poprzednim podrozdziale).

Latem Krajowy Punkt Kontaktowy przeprowadził konsultacje oraz przygotował i przekazał we wrześniu 2012 r. , zgodnie z harmonogramem, stanowisko do Programu Pracy EEA na rok 2013. Uwagi wprowadził poprzez specjalne narzędzie informatyczne EEA w nowym systemie informacyjnym Forum.

W 2012 r. KPK był szczególnie obciążony zadaniami związanymi z raportami tematycznymi EEA. Zorganizował proces konsultacji 37 raportów (dla porównania w 2011 r. - 16). Do 14 z nich opracował i przekazał zbiorcze stanowiska, w przypadku 4 raportów uwagi przesyłali bezpośrednio inni eksperci GIOŚ (w tym 2 NRC). Względem 17 z 37 raportów odpowiedź w formie bezpośredniej do Agencji KPK powierzył odpowiednim jednostkom zewnętrznym. W takim przypadku, zgodnie z obowiązującymi zasadami, uwagi powinny zostać przesłane do wiadomości KPK. Według danych KPK do 9 z ww. 17 raportów przekazano uwagi. Od stycznia do maja 2013 r. KPK zorganizował proces konsultacji 9 raportów tematycznych EEA, opracował i przekazał do EEA zbiorcze stanowiska do 2 z nich, a odnośnie 4 raportów uwagi do EEA przekazały bezpośrednio odpowiednie jednostki zewnętrzne. Przekrojowy charakter wielu raportów EEA powodował, że KPK niejednokrotnie zmuszony był organizować szerokie konsultacje i włączać w nie także ekspertów spoza EIONET.

Do raportów podlegających konsultacji w 2012 r. należały m.in. raporty stanowiące elementy europejskiej oceny stanu wód – projekty rozesłane zostały do odpowiednich NRC. Uwagi do poszczególnych części tematycznych oceny były zgłaszane podczas spotkań, o czym mowa w następnym podrozdziale, oraz przekazywane w procesach konsultacji. Uwagi

do wersji „zero” zostały przekazane pisemnie w procesie opiniowania w lutym 2012 r. do EEA. Kolejna runda konsultacji wybranych ocen tematycznych odbyła się wiosną 2012 r. – po konsultacjach przeprowadzonych przez KPK z MŚ, IMGW-PIB, KZGW, PIG-PIB i IOŚ-PIB ulokowane w DMIŚ GIOŚ oraz w KZGW NRC przekazały odpowiednie uwagi do EEA poprzez dedykowany system informatyczny.

Podobnie jak ubiegłym roku, w pracach konsultacyjnych przy raportach tematycznych dużą aktywnością wykazywało się ulokowane w KOBiZE NRC ds. zanieczyszczenia powietrza i zmian klimatu (MAPCC), z uwagi na liczne raporty EEA dotyczące emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Były to nie tylko „tradycyjne” coroczne raporty EEA oparte o raportowane przez kraje poszczególne kategorie danych, ale także raporty przekrojowe, jak np. raport dot. bioenergetyki czy sektora żeglugi, w których opierano się m.in. na danych emisyjnych. Szereg uwag zgłosili eksperci GIOŚ i IOŚ-PIB do raportu dot. jakości powietrza oraz raportu dot. systemu e-raportowania ww. danych.

Zauważyć należy również aktywny udział ekspertów krajowych w opiniowaniu raportów dotyczących efektywnego gospodarowania zasobami. W marcu KPK przekazał uwagi do raportu dot. mechanizmów podatkowych w oparciu o obszerny wkład z Dep. Instrumentów Środowiskowych MŚ, oraz do raportu dot. wskaźników zrównoważonej konsumpcji i produkcji, na bazie uwag m.in. MG, MŚ i GUS. W październiku ulokowane w Min. Środowiska NRC ds. odpadów, przekazało, po konsultacji z KPK i GUS, szczegółowe uwagi do raportu dot. modelu stałych odpadów komunalnych, opracowywanego w projekcie EEA dot. odpadów w ramach projektów pilotażowych poświęconych kwestiom implementacji prawa UE. W listopadzie MG i MŚ przekazały wkład do stanowiska do raportu dot. efektywności energetycznej.

W ramach procesu konsultacji raportu dot. bioenergetyki w efektywnym gospodarowaniu zasobami, Dep. Płatności Bezpośrednich Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi (w którym ulokowane jest NRC ds. tematów związanych z rolnictwem) przygotowało wyczerpujący materiał, zawierający szczegółowe uwagi i dane. Całość stanowiska, jako odrębny dokument względem pozostałych uwag, została po przetłumaczeniu przesłana przez KPK do EEA.

Na podkreślenie zasługuje także dogłębna analiza raportu TERM przez NRC ds. transportu, którego uwagi, przekazane w stanowisku zbiorczym przez KPK do EEA we wrześniu 2012 r., spotkały się z dużym zainteresowaniem autorów i w znacznej części przyjęciem, a także przygotowanie przez Dep. Ochrony Powietrza MŚ wyczerpujących uwag na potrzeby zbiorczego stanowiska do raportu dot. eurowiniet dla pojazdów ciężarowych.

W 2012 r. najmniej uwag strona polska miała odnośnie raportów przyrodniczych – komentarze zgłoszono do 4 spośród 8 podlegających konsultacjom materiałów – oraz dot. klimatu – uwagi przekazano do 1 spośród 3 raportów. W styczniu 2012 r. KPK oraz przedstawiciel Białowieskiego Parku Narodowego wzięli udział w konsultacji przygotowanej w ramach serii *Our Natural Europe* „opowieści” z Polski – materiały do publikacji zebrano podczas współorganizowanej przez KPK wizyty przedstawicieli EEA w Puszczy Białowieskiej we wrześniu 2009 r.

W okresie styczeń-maj 2013 r. stosunkowo liczne uwagi strona polska miała do raportu dot. stanu wybrzeży w Europie. Komentarze wprowadzane były w systemie informacyjnym EEA w styczniu, bezpośrednio przez wskazanych na prośbę KPK ekspertów z IMGW-PIB, GDOŚ i Instytutu Morskiego. Publikacja raportu została przez EEA odłożona na 2014 r.

W kwietniu 2012 r. Krajowy Punkt Kontaktowy dokonał weryfikacji tłumaczenia i składu wersji polskiej raportu Sygnały EEA 2012, a w kwietniu i maju 2013 r. wersji polskiej raportu Sygnały EEA 2013. Ponadto, w kwietniu 2012 r., KPK wykonał weryfikację tłumaczenia

brochure informacyjnej o EIONET p.t. *Eionet connects* („Eionet łączy”). Odnośnie wykonywania tłumaczeń przez KPK, należy odnotować fakt, że w przypadku konsultacji raportów EEA czy zbierania informacji na potrzeby projektów EEA, KPK niejednokrotnie otrzymuje odpowiedzi w języku polskim. Stąd przygotowanie zbiorczego stanowiska, które przekazywane jest do Agencji zawsze języku angielskim, wymaga dodatkowego nakładu pracy KPK.

Podobnie jak w latach poprzednich, egzemplarze wszystkich otrzymanych z Agencji raportów dostępne są w bibliotece GIOŚ. Ponadto na stronie internetowej KPK przedstawiał sygnalne informacje o wybranych raportach Agencji. Wydawnictwa EEA były rozprawdane podczas spotkań organizowanych przez GIOŚ oraz wysyłane do odpowiednich instytucji.

W odpowiedzi na rozesłane przez EEA w maju 2012 r. zaproszenie do zawiązania konsorcjum, które wsparłoby prace EIONET w tematyce dot. środowiska i zdrowia, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, w którym ulokowane jest NRC ds. środowiska i zdrowia, zadeklarował udział. Prace konsorcjum rozpoczęły się w październiku 2012 r., w ramach ww. prac NRC uczestniczyło m.in. w przygotowaniu raportu konsorcjum dot. relacji między środowiskiem i zdrowiem na obszarach miejskich ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na starszych wiekiem mieszkańców miast.

KPK i Krajowe Centra Referencyjne w 2012 r. uczestniczyły w kształtowaniu wskaźników – zaktualizowane opisy podlegały konsultacjom na stronie EEA, a uprawnieni eksperci mogli wprowadzać uwagi bezpośrednio w systemie.

W lipcu 2012 r. KPK zorganizował proces zebrania informacji o praktycznych przykładach krajowych instrumentów i działań na rzecz efektywnego gospodarowania zasobami. Realizowany przez EEA projekt stanowił kontynuację projektu ubiegłorocznego, w którym przygotowywano profile krajowe i raport dot. efektywności gospodarowania zasobami w 31 państwach. W formie jednolitych formularzy według określonego wzoru Agencji przekazane zostały we wrześniu 2012 r. przykłady: GreenEvo (Dep. Zrównoważonego Rozwoju MŚ), Fundusz Termomodernizacji i Remontów (Dep. Mieszkalnictwa MTBiGM), system świadectw efektywności energetycznej tzw. białych certyfikatów (Dep. Energetyki MG). W dalszym etapie prac ustalenia dot. ostatecznego kształtu opisów ww. przykładów prowadzone były przez EEA bezpośrednio z autorami wiodącymi.

KPK skoordynował także proces zebrania informacji na potrzeby rozesłanego przez EEA w październiku kwestionariusza dot. zarządzania opartego na ekosystemie (EBM). W tym przypadku oczekiwany był od kraju jeden wypełniony kwestionariusz. Z uwagi na jego przekrojowy charakter, trudność tematu oraz różnorodność otrzymanych wkładów, które przekazali eksperci MRR, MG, MRiRW, GDOŚ, KZGW, UAM Poznań i GIOŚ, a także fakt, że w ww. proces, pomimo wystąpień KPK, nie włączyło się MŚ, opracowanie spójnej i wyczerpującej odpowiedzi na wszystkie pytania było dużym wysiłkiem dla KPK. Wypełniony kwestionariusz KPK umieścił w systemie EEA w lutym 2013 r.

Podobnie obciążającym dla KPK zadaniem i podobnie angażującym szereg instytucji był kwestionariusz dotyczący instrumentów planowania przestrzennego, w tym uwzględniających ocenę gleb, rozesłany przez EEA w kwietniu 2013 r. KPK, wykorzystując otrzymane wkłady (MRR, MTBiGM, MRiRW, IUNG, UNEP-GRID W-wa), opracował scalone odpowiedzi na poszczególne pytania i przekazał je w systemie EEA w maju 2013 r.

W przypadku przesłanego przez Agencję w lutym 2013 r. kwestionariusza dotyczącego realizowanych w sektorze transportu działań adaptacyjnych do zmian klimatu, odpowiedzialność za zapewnienie odpowiedzi powierzono NRC ds. transportu (w MTBiGM), które przekazało je, zgodnie z terminem, w marcu 2013 r.

W ramach Copernicus realizowano prace związane z wytworzeniem baz Corine Land Cover 2012 i weryfikacją pięciu warstw wysokorozdzielczych HRL (obszary nieprzepuszczalne, lasy, łąki/pastwiska, obiekty wodne, tereny podmokłe). Jeszcze w 2011 r., w związku ze zwróceniem się EEA do krajów z prośbą o potwierdzenie udziału w komponencie GIO Land, GIOŚ prowadził odpowiednie uzgodnienia w tej sprawie z Głównym Geodetą Kraju, pełniącym rolę organu wiodącego w temacie „użytkowanie ziemi”, zgodnie z ustawą o infrastrukturze informacji przestrzennej. W styczniu 2012 r. odbyło się w GIOŚ spotkanie z przedstawicielami GUGiK, w którym ulokowane jest NRC ds. pokrycia terenu. Po spotkaniu GUGiK potwierdził deklarację przystąpienia wyłącznie do rozpowszechniania produktów, które powstaną w ramach projektu, bez podejmowania działań w zakresie jego realizacji. Wobec powyższego przystąpienie do realizacji bazy CLC 2012 i bazy zmian CLC 2006-2012 zadeklarował Instytut Geodezji i Kartografii, w którym również ulokowane jest NRC ds. pokrycia terenu. IGiK zgłosił się także do realizacji prac związanych z warstwami wysokorozdzielczymi. Umowę z EEA podpisał w sierpniu 2012 r, następnie prowadził prace przygotowawcze do realizacji zadań, obejmujące m.in. organizację zespołu wykonawców, kwestie szkoleń oraz dostępu do danych satelitarnych. We wrześniu i październiku 2012 r. IGiK udzielił (zgodnie z umową oraz apelem EEA) konsultacji przedstawicielowi firmy GAF A.G. na temat danych źródłowych *in situ* dotyczących Polski, dostępnych za pośrednictwem sieci internetowej. Do końca grudnia 2012 r. w IGiK skompletowano dane potrzebne do wykonania baz CLC tj.: zdjęcia satelitarne (dostępne przez ESA), CLC 2006 Seamless Database oraz dane *in situ*. W styczniu 2013 r. zdjęcia satelitarne poddano cyfrowym przetworzeniom. W lutym 2013 r., po udostępnieniu przez EEA nowej wersji oprogramowania InterChange 3.0, kierownik projektu przygotował i przeprowadził odpowiednie szkolenia. Z końcem lutego 2013 r. rozpoczęto prace interpretacyjne. W kwietniu 2013 r. IGiK przekazał pierwszą część wykonanych prac (skorygowana CLC 2006 i CLC-change 2006-2012) do EEA w celu pierwszej zewnętrznej kontroli (około 9% powierzchni Polski). Dnia 23 maja 2013 r. EEA przesłała do IGiK raport z kontroli, w którym pozytywnie oceniła wykonaną pracę. Do końca czerwca 2013 r. około 50% kraju zostało zinterpretowane. Prace nad weryfikacją warstw wysokorozdzielczych HRL ograniczyły się do przygotowania materiałów szkoleniowych. IGiK nie przystąpił do analizy tych warstw z uwagi na dostarczenie przez EEA do dnia 25 czerwca 2013 r. zaledwie 50% powierzchni leśnych i 67% terenów nieprzepuszczalnych.

GIOŚ, odpowiedzialny za realizację projektu CLC 2006 na poziomie kraju, kontynuował rozpowszechnianie wyników projektu poprzez NRC ds. pokrycia terenu w DMIŚ. W 2012 r. dane udostępniono na wniosek 37 użytkownikom, a w 2013 r., do maja, - 30. Odnotowano także zainteresowanie wynikami poprzedniego projektu – CLC 2000 – w 2012 r. udostępniono je na wniosek 3 użytkownikom, a w 2013 r., do maja – jednemu.

W dniu 8 października 2012 r. GIOŚ gościł przedstawicieli EEA w ramach realizowanej przez Agencję w projekcie GISC (koordynacji komponentu in-situ GMES/Copernicus) serii wizyt krajowych. Wizyta była współorganizowana przez KPK, gdyż poświęcone identyfikacji danych in-situ w poszczególnych państwach spotkania prowadzone są przez EEA w porozumieniu z reprezentantami krajowymi zarówno w strukturach zarządzania Copernicus (do których należy Komitet GMES/Copernicus), jak i w strukturach zarządzania EEA oraz EIONET (do których należy Zarząd EEA oraz Krajowe Punkty Kontaktowe EEA/EIONET).

Gospodarzami spotkania w Polsce byli zatem: Centrum Badań Kosmicznych Polskiej Akademii Nauk oraz Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, natomiast wizyty takie dotyczą tak szerokiego zakresu danych, że w przypadku Polski udział w spotkaniu wzięło ponad 40 osób reprezentujących przeszło 20 instytucji. Byli to przedstawiciele Min. Nauki i Szkolnictwa Wyższego - instytucji wiodącej ws GMES/Copernicus oraz Min. Gospodarki, zaangażowanego m.in. w prace na rzecz przystąpienia Polski do Europejskiej Agencji Kosmicznej oraz wspierania przedsiębiorczości w ramach polityki kosmicznej, a także reprezentanci: Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (zdecydowanie najwięcej danych będących przedmiotem zainteresowania Copernicus), Instytutu Geodezji i Kartografii, Min. Środowiska, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Instytutu Ochrony Środowiska – PIB, Instytutu Oceanologii PAN, Instytutu Geofizyki PAN, Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego, Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Państwowego Instytutu Geologicznego - PIB, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Instytutu Badawczego Leśnictwa, Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Głównego Urzędu Statystycznego. Spotkanie otworzył Główny Inspektor, następnie reprezentantki EEA (Inese Podgajska i Eugenija Schuren) omówiły zakres i cele projektu GISC, a strona polska przedstawiła swój udział w Programie GMES/Copernicus. Główną częścią spotkania był tzw. okrągły stół, podczas którego zebrani kolejno omawiali zidentyfikowane przez EEA zasoby danych krajowych będących przedmiotem zainteresowania Copernicus. Szczególnie istotne dla Agencji było uzyskanie informacji na temat polityki udostępniania danych przez poszczególne instytucje w Polsce. W dyskusji zwrócono jednak uwagę, że cele i efekty Programu muszą być lepiej przedstawiane i bardziej widoczne.

Następnym etapem było opracowanie przez EEA, z udziałem strony polskiej, informacji inwentaryzującej zasoby. Poszczególne instytucje miały wpisać się w przygotowaną przez EEA i wstępnie przez nią wypełnioną w trakcie wizyty tabelę, a KPK został poproszony o skoordynowanie odpowiedzi. Ze względu na obszerność tabeli i liczbę instytucji odpowiedzialnych za poszczególne kategorie danych oraz fakt, że Agencja oczekiwała już na tym etapie jednoznacznego określenia polityki dostępu dla celów Copernicus, wymagało to wiele pracy i czasu ze strony KPK. Wypełnioną tabelę KPK przekazał w grudniu 2012 r. Agencja dokonała analizy i odesłała materiał z dodatkowymi pytaniami, które KPK przekazał do odpowiednich instytucji. Po zamknięciu uzgodnień KPK odesłał wersję ostateczną w styczniu 2013 r. Na początku czerwca 2013 r. KPK, na prośbę EEA, zgłosił uwagi do przygotowanego przez EEA materiału podsumowującego, opartego o ww. przesłaną tabelę.

W prowadzony w Agencji w 2012 r. proces pięcioletniej ewaluacji włączone zostały kraje EIONET. Zgodnie z prośbą EEA, KPK, podobnie jak inne KPK, wypełnił w październiku 2012 r. dwie ankiety ewaluacyjne (dot. zarządzania oraz dot. oceny i wykorzystania produktów). Ponadto część polskich ekspertów wypełniła ankiety skierowane do NRC. KPK również rozesłał odpowiednią informację do NRC oraz w kontekście grupy docelowej ankiet udzielił firmie COWI wyjaśnień odnośnie zadań NRC. Polski KPK aktywnie uczestniczył także w specjalnych warsztatach ewaluacyjnych, zorganizowanych dla Krajowych Punktów Kontaktowych celem zebrania ich opinii i uwag, o czym mowa następnym podrozdziale.

W omawianym w sprawozdaniu okresie Krajowy Punkt Kontaktowy aktywnie uczestniczył w opiniowaniu systemu Forum, do którego Agencja dokonała migracji danych z poprzedniego systemu CIRCA. W październiku 2012 r. przekazał pisemnie uwagi i sugestie dotyczące niezbędnej funkcjonalności.

3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia

W ramach struktury EIONET przedstawiciele krajowi uczestniczyli:

- w spotkaniach Zarządu oraz dodatkowo Biura,
- w spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych – KPK (NFP),
- w spotkaniach tematycznych grup ekspertów (średnio każde NRC raz w roku).

Zgodnie z praktyką w 2012 r. odbyły się trzy spotkania Biura, trzy spotkania Zarządu oraz trzy spotkania Krajowych Punktów Kontaktowych. Strona polska opiniowała dokumenty będące przedmiotem obrad Biura, Zarządu i KPK. Oprócz bieżących spraw związanych z funkcjonowaniem Agencji, do najważniejszych kwestii poruszanych na spotkaniach zaliczyć należy:

- realizację planu pracy EEA na 2012 r.;
- proces zatwierdzania wykonania budżetu za 2010 r.
- przygotowanie wieloletniego programu pracy EEA (Strategii) na lata 2014-18;
- przygotowanie planu pracy na 2013 r.;
- przegląd Europejskich Centrów Tematycznych, w kontekście powołania nowych na l. 2014-2018;
- rolę odnowionego w składzie Komitetu Naukowego;
- realizację pięcioletniej ewaluacji EEA – proces i wyniki;
- zakres i sposób raportowania danych do Agencji, ze szczególnym uwzględnieniem wytycznych i narzędzi do raportowania danych o jakości powietrza;
- uporządkowanie polityki dysponowania danymi przez EEA oraz nowe technologie udostępniania informacji, w tym Eye on Earth;
- przygotowanie raportu SOER 2015;
- przegląd wskaźników;
- pilotażowe projekty EEA dot. wzmacniania wdrażania przepisów UE;
- działania EEA w tematach przekrojowych, takich jak komponent in-situ Copernicus, ocena ekosystemów;
- zaangażowanie się Agencji w proces Rio+20 i przygotowanie 7 EAP;
- raporty tematyczne EEA;
- nowy system informacyjny EEA Forum;
- aktywność NRC i kwestie związane z udziałem w spotkaniach EIONET;
- relacje między KPK a Zarządem.

Przed posiedzeniem Zarządu w marcu 2012 r. odbyło się specjalne seminarium Zarządu poświęcone wskaźnikom. W grudniu spotkanie Zarządu zostało rozszerzone o przesłuchania kandydatów na stanowisko Dyrektora Wykonawczego EEA – z tzw. „krótkiej listy” przekazanej przez KE. Natomiast posiedzenie w marcu 2013 r. zostało poprzedzone seminarium dot. wieloletniego programu pracy EEA (Strategii) na l. 2014-2018 r. - podczas seminarium Główny Inspektor przewodniczył obradom jednej z grup tematycznych.

Dodatkowo Główny Inspektor wszedł w skład Komitetu Sterującego ds. Oceny w ramach pięcioletniej ewaluacji Agencji, gdyż skład Komitetu tożsamy był ze składem Biura (z wyjątkiem osoby przewodniczącego). Przedmiotem obrad pierwszego formalnego spotkania, które odbyło się we wrześniu 2012 r., były metodyka i harmonogram ewaluacji. W dalszym etapie prac Komitet opiniował przygotowany przez wykonawcę oceny, firmę COWI, raport z oceny.

Ponadto Główny Inspektor został wybrany na przewodniczącego Komitetu ds. Oceny Europejskich Centrów Tematycznych, którego spotkanie, poświęcone przeglądowi obecnie

funkcjonujących ETC i wypracowaniu rekomendacji, odbyło się we wrześniu 2012 r. Raport z rekomendacjami przedstawiono Zarządowi w grudniu 2012 r. W maju 2013 r., KPK, w zastępstwie Głównego Inspektora, wziął udział w posiedzeniu dot. oceny ofert na cztery nowe ETC.

Na forum Zarządu, zgodnie z jego rolą, strona polska brała udział w zatwierdzaniu określonych działań EEA i dokumentów. Podczas spotkań Biura, Zarządu i KPK strona polska uczestniczyła w opiniowaniu kwestii wymienionych w II akapicie. Spotkania KPK umożliwiają zapoznanie się z pracami EEA, przedyskutowanie i wyjaśnienie działań EEA/EIONET z EEA oraz z innymi KPK, wymianę doświadczeń oraz przedstawienie uwag strony polskiej w istotnych kwestiach dotyczących współpracy z EEA. Ponadto podczas specjalnych warsztatów dla KPK, zorganizowanych przez Agencję wspólnie z wykonawcą ewaluacji EEA, firmą COWI, w październiku 2012 r. (w ramach trzeciego w 2012 r spotkania KPK), polski KPK przekazał szereg spostrzeżeń, opinii i sugestii dot. funkcjonowania Agencji, jej produktów oraz współpracy w ramach EIONET, które to uwagi zostały następnie ujęte w prezentacji wyników obrad, jako element dokonywanej przez COWI ewaluacji. Oceniał przy tym produkty EEA oraz wskazał m.in. zarówno mocne strony funkcjonowania Agencji, jak np. szybkość reakcji na problemy/pytania; jak i słabe, do których zaliczył trudności w planowaniu pracy EIONET z uwagi na ogólnikowy charakter planu pracy i prawie niedziałające narzędzie EIONET Planner, czy brak dostatecznej komunikacji odnośnie sposobu wykorzystania danych krajowych. Spotkanie KPK na początku czerwca 2013 r. objęło również specjalne seminarium, w czasie którego KPK proszone były o wymianę opinii odnośnie poszczególnych aspektów współpracy z EEA – polski KPK podzielił się doświadczeniami, wskazując m.in. na swoją praktykę współpracy z NRC, wyraził opinię odnośnie przyszłej struktury EIONET oraz kwestii szkoleń dla członków EIONET, zgłosił uwagi dot. funkcjonowania systemu Forum.

Jednym z najważniejszych produktów omawianych na spotkaniach Zarządu i KPK są raporty. W obradach im poświęconych KPK uczestniczył także dodatkowo poprzez udział w spotkaniach tematycznych NRC ds. stanu środowiska (kwiecień 2012 r. oraz 2013 r.), z uwagi na tymczasową nieobecność ww. NRC. W sumie na spotkaniach przedstawił m.in. harmonogram przygotowywania krajowych raportów o stanie środowiska, zakres ostatnich raportów w kontekście ujęcia kwestii społeczno-gospodarczych, występował o wyjaśnienie celu i zakresu projektu SENSE-2, uzyskał wyjaśnienia odnośnie aktualizacji systemu SERIS, wymieniał z innymi KPK (lub NRC) poglądy odnośnie wizji przyszłego raportu SOER 2015, w tym m.in. krajowej części C, i projektu SENSE-3. Odnośnie raportów tematycznych KPK m.in. poinformował o podejmowanych działaniach promocyjnych względem raportu *Late Lessons cz. 2*.

Ponadto w czerwcu 2012 r. KPK wziął udział w konferencji *GMES in action* w Kopenhadze, współorganizowanej przez EEA, oraz w przeprowadzonej bezpośrednio po niej, w Światowym Dniu Środowiska, w siedzibie EEA, specjalnej sesji, poświęconej dyskusji o ekologicznej gospodarce i połączonej z inauguracją raportu Sygnały 2012 i wręczeniem nagród w konkursie „Pokolenie '92”. W trakcie dyskusji roboczych m.in. podzielił się doświadczeniami z weryfikacji raportów Sygnały, a także podziękował odchodzącemu wówczas na emeryturę Z-cy Dyrektora Wykonawczego EEA – Gordonowi McInnes, który przewodniczył spotkaniom KPK – za współpracę, obejmującą m.in. wizytę EEA w Białowieży w 2009 r.

KPK uczestniczył także w I konferencji użytkowników Eye on Earth, zorganizowanej w marcu 2013 r. przez Europejską Agencję Środowiska we współpracy z Prezydencją Irlandii w Radzie UE – obrady poprzedziły bezpośrednio pierwsze w 2013 r. spotkanie KPK.

W czasie konferencji KPK wymienił opinie z reprezentantami EEA oraz innymi uczestnikami, w tym m.in. zwrócił uwagę na problem „przeciążenia” informacją, zauważając, że zbyt duża liczba szybko pojawiających się danych nie polepsza informacji, a problem leży po stronie reakcji, a nie zbyt małej liczby danych.

Działania Agencji dotyczące poszczególnych zakresów tematycznych były przedmiotem dyskusji z odpowiednimi NRC w czasie warsztatów dla ekspertów EIONET. KPK zapewnił udział ekspertów z Polski w zdecydowanej większości zorganizowanych przez EEA spotkań dla NRC (15 na 19 wyjazdowych). Nie delegowano reprezentantów wyłącznie na te spotkania wyjazdowe NRC, na które nie było możliwości wskazania odpowiedniego eksperta, z uwagi na niedostateczne sprecyzowanie przez EEA zakresu prac lub, w 1 przypadku, brak eksperta ze wskazanym przez EEA profilem.

W marcu 2012 r. odbyło się kolejne spotkanie Grupy Doradczej wspierającej EEA w opracowywaniu oceny 2012 dot. stan wód w Europie, które zostało połączone z warsztatami EIONET. Przedstawiciel DMIŚ GIOŚ, pełniący rolę NRC z zakresu wód, który w kwietniu 2011 r. został członkiem Grupy Doradczej, aktywnie uczestniczył w spotkaniu, wskazując m.in. na problem braku spójności systemu oceny wód w Europie i proponując uzupełnienia raportu, a duża część zgłoszonych uwag i sugestii została przyjęta. Spotkanie EIONET ds. gospodarki przestrzennej na obszarach morskich we wrześniu 2012 r. zostało połączone ze spotkaniem unijnych grup ekspertów ds. planowania przestrzennego na tych obszarach oraz zintegrowanego zarządzania strefą brzegową, stąd Polskę reprezentowali przedstawiciele Instytutu Morskiego w Gdańsku oraz Urzędu Morskiego w Gdyni.

Istotnym punktem spotkań EIONET było przekazywanie danych do Agencji – m.in. na spotkaniu dot. jakości powietrza (udział GIOŚ i IOŚ-PIB) omawiano kwestie związane z rewizją dyrektyw i pracami nad przyszłym nowym elektronicznym systemem raportowania, przy czym na prośbę NRC z GIOŚ przekazano dodatkowe wyjaśnienia odnośnie modelowania, prac nad normami pomiarów automatycznych pyłu, wytycznych e-raportowana; na spotkaniu dot. inwentaryzacji i projekcji emisji (udział KOBiZE) dyskutowano nad metodyką i wynikami oszacowań emisji do powietrza atmosferycznego, w tym uzyskano np. cenne informacje odnośnie rozwoju metodyki szacowania emisji z lotnictwa; na spotkaniu dot. hałasu (udział GIOŚ) wyjaśniano kwestie raportowania danych z mapowania akustycznego; na spotkaniu dot. przyrody i bioróżnorodności poruszano m.in. kwestie raportowania danych o obszarach chronionych; na spotkaniu dot. środowiska i zdrowia (udział NIZP-PZH, uczestniczącego także w spotkaniach konsorcjum FRESH) problem zapewnienia właściwej informacji ilustrującej ww. relacje. Na spotkaniu NRC ds. pokrycia terenu (udział GUGiK, IGiK, UNEP/GRID W-wa) dot. komponentu GIO Land w ramach GMES, IGiK poinformował o stanie realizacji prac w Polsce i uzyskał od wykonawców warstw HRL wyjaśnienia w kwestii ich dostarczenia. Przedstawiciele IGiK wzięli także udział w Warsztatach Harmonizacyjnych Weryfikacji i Korekcji Warstw Wysokiej Rozdzielczości w czerwcu 2012 r. Na spotkaniu NRC ds. transportu (udział MTBiGM) omówiono m.in. kwestie dot. analizy i prezentacji danych o relacjach „transport-środowisko” w raportach TERM, a polskie NRC aktywnie uczestniczyło w obradach, prezentując m.in. konkretne propozycje zmian dotyczące formy raportu oraz zakresu tematycznego, które to zmiany mogłyby poprawić jego użyteczność i przyczynić się do wzrostu zainteresowania odbiorców, a także inicjując dyskusję w kwestii monitoringu emisji CO₂ z nowych samochodów osobowych. Na spotkaniu NRC ds. odpadów, gdzie dyskutowano m.in. o modelu stałych odpadów komunalnych, sposobach gospodarowania odpadami i sprawozdawczości krajowej, reprezentant Polski (MŚ) przedstawił prezentację nt. krajowej polityki zapobiegania powstawaniu odpadów. W czasie spotkania EIONET dot. gleb (udział IUNG-PIB) poinformowano, że Polska jako jeden z nielicznych krajów

dostarczyła pełne dane na temat zawartości węgla organicznego i erozji wodnej, jako wkład do ujednoczonej bazy danych o glebach w Europie. Podczas spotkania dot. oddziaływania i adaptacji do zmian klimatu (udział IMGW-PIB oraz dodatkowo MŚ) na prośbę strony polskiej KE udzieliła dodatkowych wyjaśnień odnośnie przygotowania krajowej strategii oraz stanu prac KE nad dokumentami dot. środków łagodzenia zmian klimatu i adaptacji.

Podczas spotkania NRC ds. komunikacji, gdzie dyskutowano o działaniach informacyjno-promocyjnych, zarówno po stronie EEA, jak i krajów, reprezentant MŚ przedstawił informację o realizowanej przez MŚ kampanii edukacyjno-promocyjnej „Wyłączamy prąd – włączamy oszczędzanie”. Wziął także udział w obradach jury konkursu fotograficznego ImaginAIR.

Przedstawiciele Inspekcji Ochrony Środowiska uczestniczyli w obu spotkaniach nieformalnej sieci szefów krajowych agencji ochrony środowiska EPA Network w 2012 r., gdzie dyskutowano m.in. o prowadzonych na poziomie europejskim procesach, związanych m.in. z siódmym programem działań w zakresie środowiska, oraz wynikach prac tematycznych grup roboczych – polski ekspert z IOŚ-PIB uczestniczył w pracach Grupy Roboczej ds. Hałasu, która opracowała list do PE, apelujący o wzmocnienie regulacji UE na poziomie źródeł hałasu komunikacyjnego.

Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski

- W omawianym okresie sprawozdawczym strona polska wykonała zadania wynikające z Planu Pracy EEA, działając aktywnie na wszystkich poziomach współpracy: Zarządu, Biura, Krajowego Punktu Kontaktowego oraz krajowych centrów referencyjnych w ramach struktury EIONET.
- W zakresie zadań zarządczych należy podkreślić udział Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w przeglądzie EEA w charakterze przewodniczącego Komitetu Sterującego, w przeglądzie ETC w charakterze przewodniczącego Komitetu ds. przeglądu. Działania te były elementem prac nad przygotowaniem wieloletniego programu pracy EEA na lata 2014-2018. Zgodnie z celami KE, która akcentuje potrzebę wzmocnienia wdrożenia regulacji UE oraz powierza Agencji obsługę coraz szerszego zakresu raportowania, a także z zapisami Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu działań na rzecz środowiska („Dobrze żyć w granicach naszej planety”) coraz większą rolę w działaniach Agencji będzie odgrywać monitorowanie skuteczności implementacji prawodawstwa UE w kierunku jego poprawy. Kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie egzekwowania wymagań ochrony środowiska oraz badania i oceny jego stanu stanowią właściwą bazę dla koordynacji współpracy z EEA na poziomie krajowym.
- W zakresie zadań sprawozdawczych, wynikających z programu pracy EEA, EIONET PL kontynuował przekazywanie danych. W większości przypadków były to informacje już wytwarzane dla potrzeb zarządzania środowiskiem w kraju lub dla potrzeb sprawozdawczości międzynarodowej, w tym Wspólnotowej. Ogólnie, w ciągu ostatnich lat raportowanie danych do EEA ulegało systematycznej poprawie, a osiągnięty w ostatnim okresie sprawozdawczym rezultat dla priorytetowych strumieni danych jest wyższy niż w ubiegłym okresie i stanowi najlepszy wynik Polski w historii trzynastu okresów sprawozdawczych. Dzięki dobremu rezultatowi Polski, a także słabszemu wynikowi niektórych krajów, które dotychczas były w czołówce, Polska znalazła się w pierwszej dziesiątce najwyżej ocenionych państw.

Zauważyć przy tym należy, że w ocenie punktowej PDF Agencja stosuje ściśle określone kryteria, stąd poprawa lub pogorszenie raportowania w niektórych aspektach nie zawsze skutkuje zmianą oceny np. w 2013 r. KOBIZE otrzymał od Centrum Inwentaryzacji i Projekcji Emisji EMEP⁸ wyróżnienie za największy postęp w raportowaniu danych w ramach Konwencji LRTAP, co nie przekłada się na wyższą notę w ocenie EEA.

- Oczekiwaniem ze strony EEA jest, aby wszystkie kraje osiągnęły poziom raportowania PDF 100 %. Wśród obszarów do poprawy wskazywane jest przez EEA m.in. raportowanie danych dot. zasobów wód oraz emisji do wód, gdzie nadal istnieje konieczność uzgodnienia pomiędzy Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej i Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej, przy udziale Departamentu Zasobów Wodnych Ministerstwa Środowiska, jednostki odpowiedzialnej za zapewnienie tych kategorii danych w powiązaniu z raportowaniem, według wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej, w zakresie planów gospodarowania wodami.
- W celu zapewnienia na potrzeby raportowania do EEA corocznej puli danych z monitoringu rzek i jezior (po wdrożeniu monitoringu zgodnego z Ramową Dyrektywą Wodną do sieci WISE-SoE wpisano wszystkie punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) objęte monitoringiem diagnostycznym, co miało na celu zapewnienie danych ze stałej liczby punktów, ale jednocześnie mogło prowadzić do przerw w raportowaniu w przypadku lat, w których ten rodzaj monitoringu nie jest prowadzony) oraz znacznego zwiększenia ilości raportowanych danych, co poprawi statystyczny obraz Polski na tle innych krajów, GIOŚ zdecydował o rozszerzeniu listy ppk włączonych do sieci WISE-SoE o wszystkie punkty reprezentatywne objęte monitoringiem operacyjnym. W efekcie, począwszy od roku 2013 przedmiotem raportu do EEA będą dane ze wszystkich reprezentatywnych ppk, niezależnie od tego jakim programem są one objęte (diagnostyczny / operacyjny).
- W 2012 r. EIONET PL uczestniczył w opiniowaniu inicjatyw i opracowań Agencji oraz przekazywał określone informacje (wkłady) na potrzeby projektów EEA. W 2012 r. KPK był szczególnie obciążony zadaniami związanymi z licznymi raportami tematycznymi EEA, a do większości z nich strona polska zgłosiła uwagi. Zauważyć także należy, iż Agencja, podejmując nowe przekrojowe tematy w kontekście Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu na rzecz środowiska (np. efektywne gospodarowanie zasobami, adaptacja do zmian klimatu), a także programu GMES/Copernicus, coraz częściej korzysta z formy kwestionariuszy celem zebrania od krajów określonych informacji za pośrednictwem KPK. Realizacja tego rodzaju zadań, z uwagi na ich przekrojowy charakter, wymaga zaangażowania szeregu ekspertów i instytucji, również spoza EIONET, i opracowania wynikowego, spójnego stanowiska.
- W nadchodzącym okresie istotnym zadaniem dotyczącym raportów będzie udział w przygotowaniu raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER 2015, a także uzgodnienie możliwości szerszego wykorzystywania nowoczesnych technologii informatycznych do przekazu danych o stanie środowiska m.in. w kontekście prowadzonych przez EEA projektów serii SENSE, w które włącza się coraz więcej krajów EEA. GIOŚ połączy te prace z opracowywaniem krajowego raportu o stanie środowiska wydawanego zgodnie z ustawą o Inspekcji co 4 lata.

⁸ prowadzone przez austriacką agencję ds. środowiska

- Strona polska zapewniła udział przedstawicieli w prawie wszystkich spotkaniach EIONET. Dały one możliwość lepszego rozpoznania prowadzonych na poziomie unijnym działań na rzecz monitorowania i poprawy stanu środowiska, w powiązaniu z politykami sektorowymi, a równocześnie zaprezentowania doświadczeń krajowych na forum międzynarodowym. Pozwoliły także na zapoznanie się ze stawianymi przed krajami członkowskimi wymogami odnośnie zapewnienia odpowiednich systemów informacyjnych w ramach koncepcji wspólnego, europejskiego systemu informacji o środowisku SEIS (COM/2008/0046), w powiązaniu z dyrektywą INSPIRE 2007/2/WE oraz programem GMES/Copernicus. Stworzyły także możliwość współdecydowania o podejmowanych przez Agencję działaniach, angażujących sieć EIONET.
- Prowadzony w EEA proces zewnętrznej ewaluacji umożliwił stronie polskiej, poprzez Komitet Oceny z udziałem GIOŚ, warsztaty dla KPK oraz ankiety dla EIONET, zgłoszenie szeregu istotnych uwag i sugestii dla poprawy funkcjonowania EEA i współpracy w ramach EIONET. Do obszarów wymagających wzmocnienia na poziomie krajowym w dalszym ciągu zaliczyć należy:
 - w jednostkach uczestniczących w EIONET: raportowanie danych do EEA, celem zagwarantowania wysokiej jakości danych, a równocześnie podniesienia pozycji Polski w rankingu względem pozostałych krajów, oraz modernizację systemów informacyjnych i informatycznych w celu usprawnienia wymiany danych w skali krajowej i międzynarodowej;
 - w poszczególnych komórkach resortu i innych instytucjach: wykorzystanie opracowań i usług EEA dla potrzeb realizacji bieżących zadań.

ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET w 2012 r.

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Lucyna Dygas Ciołkowska – Dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL Anna Katarzyna Wiech – Z-ca Dyrektora Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL Alternate Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Agriculture and Forests</i>	Marzena Lipińska (Krówka) (DPB MRiRW), Rafał Nowicki (DL MŚ), Janusz Czerepko (IBL)
<i>Air Quality</i>	Grażyna Mitosek (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Chemicals</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Maciej Sadowski (IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Aleksandra Mrowińska (DEE MŚ), Barbara Albiniak* (DMIŚ GIOŚ)
<i>Energy</i>	Agnieszka Kozieł (DE MG), Piotr Czopek (DE MG)
<i>Environmental Information Systems</i>	Małgorzata Bednarek (DMIŚ GIOŚ), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Groundwater</i>	Anna Kuczyńska (PIG-PIB), Hanna Kasprovicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Health and Environment</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Marine and Coastal Environment</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O.Gdynia), Przemysław Gruszecki (DMIŚ GIOŚ), Małgorzata Marciniwicz Mykieta (DMIŚ GIOŚ)
<i>Maritime</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni NRC Marine and Coastal Environment</i>
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogusław Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Nature and Biodiversity</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DIŚ GDOŚ), Beata Mikulska (DOP GDOŚ)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Ewa Zrałek (DMIŚ GIOŚ), Margareta Kędzia (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Karolina Szyszczowska (GUGiK), Elżbieta Bielecka (IGiK), Maria Andrzejewska (UNEP/GRID-W-wa), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Rivers and Lakes</i>	Bogdan Fornal (DMIŚ GIOŚ), Przemysław Gruszecki (DMIŚ GIOŚ)
<i>Sustainable Consumption and Production</i>	Małgorzata Sołtan (DZR MŚ)**, Łukasz Sosnowski (DIP MG)**
<i>State of the Environment</i>	Barbara Albiniak* (DMIŚ GIOŚ)
<i>Soil</i>	Tomasz Stuczyński (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Transport</i>	Andrzej Siemiński (DPTiSM, MI)
<i>Waste</i>	Katarzyna Baranowska (DGO MŚ)
<i>Water Emissions</i>	<i>w trakcie uzgadniania z KZGW</i>
<i>Water Quantity and Use</i>	Piotr Piórkowski (KZGW)

* w II poł. 2012 r. w zastępstwie rolę pełnił KPK **powołani w II p. 2012 r. Profile dwóch NRC: *Environment and Economy* oraz *Policy Instruments and Policy Evaluation* nie zostały przez EEA ustalone.
DMIŚ GIOŚ - Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DLiOP MŚ – Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Min. Środowiska; IBL – Instytut Badawczy Leśnictwa, IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; DIŚ MŚ – Dep. Informacji o Środowisku w Min. Środowiska; DE MG – Dep. Energetyki w Min. Gospodarki; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; DOP GDOŚ – Dep. Ochrony Przyrody w GDOŚ; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; DZR MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju MŚ; DIP MG – Dep. Innowacji i Przemysłu w Min. Gospodarki; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; DPTiWM MTBiGM – Dep. Polityki Transportowej i Współpracy Międzynarodowej w Min. Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami MŚ; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy.

ZAŁĄCZNIK 2 Krajowa struktura EIONET w 2013 r.

Krajowy Punkt Kontaktowy (National Focal Point)	Lucyna Dygas Ciołkowska – Dyrektor Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL Anna Katarzyna Wiech – Z-ca Dyrektora Departamentu Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ – NFP PL Alternate Małgorzata Bednarek – stanowisko ds. współpracy z EEA w DMIŚ GIOŚ – NFP PL Alternate
Krajowe Centra Referencyjne (National Reference Centres)	
<i>Agriculture and Forests</i>	Marzena Lipińska (DPB MRiRW), Rafał Nowicki (DLiOP MŚ), Janusz Czerepko (IBL)
<i>Air Quality</i>	Grażyna Mitosek (IOŚ-PIB), Magdalena Brodowska (DMIŚ GIOŚ), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Chemicals</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation</i>	Danuta Limanówka (IMGW-PIB), Maciej Sadowski (IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Communication</i>	Aleksandra Mrowińska (DIŚ MŚ), Barbara Albiniak* (DMIŚ GIOŚ)
<i>Energy</i>	Agnieszka Kozieł (DE MG), Piotr Czopek (DEO MG)
<i>Environmental Information Systems</i>	Małgorzata Bednarek (DMIŚ GIOŚ), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Forward Looking Information and Scenarios</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Groundwater</i>	Anna Kuczyńska (PIG-PIB), Hanna Kasprzewicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Health and Environment</i>	Krzysztof Skotak (NIZP-PZH)
<i>Marine and Coastal Environment</i>	Włodzimierz Krzymiński (IMGW-PIB O.Gdynia), Przemysław Gruszecki (DMIŚ GIOŚ), Małgorzata Marciniowicz Mykieta (DMIŚ GIOŚ)
<i>Maritime</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni NRC Marine and Coastal Environment</i>
<i>Mitigation of Air Pollution and Climate Change</i>	Anna Olecka (KOBiZE w IOŚ-PIB), Bogusław Dębski (KOBiZE w IOŚ-PIB), Barbara Toczko (DMIŚ GIOŚ)
<i>Nature and Biodiversity</i>	Małgorzata Jankowska-Różyńska (DIŚ GDOŚ), Beata Piwowarska (Mikulska) (DOP GDOŚ)
<i>Noise</i>	Radosław Kucharski (IOŚ-PIB), Ewa Zrałek (DMIŚ GIOŚ), Margareta Kędzia (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Cover</i>	Karolina Szyszowska (GUGiK), Marek Baranowski (IGiK), Maria Andrzejewska (UNEP/GRID-W-wa), Maria Lenartowicz (DMIŚ GIOŚ)
<i>Land Use and Spatial Planning</i>	<i>do czasu sprecyzowania przez EEA zadań rolę NRC pełni Krajowy Punkt Kontaktowy</i>
<i>Rivers and Lakes</i>	Bogdan Fornal (DMIŚ GIOŚ), Przemysław Gruszecki (DMIŚ GIOŚ)
<i>Sustainable Consumption and Production</i>	Małgorzata Sołtan (DZR MŚ), Łukasz Sosnowski (DIP MG)
<i>State of the Environment</i>	Barbara Albiniak* (DMIŚ GIOŚ)
<i>Soil</i>	Grzegorz Siebielec (IUNG-PIB), Joanna Czajka (DMIŚ GIOŚ)
<i>Transport</i>	Andrzej Siemiński (DPTiWM MTBiGM)
<i>Waste</i>	Katarzyna Baranowska (DGO MŚ)
<i>Water Emissions</i>	<i>w trakcie uzgadniania z KZGW</i>
<i>Water Quantity and Use</i>	Piotr Piórkowski (KZGW)

* tymczasowo w zastępstwie rolę pełni KPK

DMIŚ GIOŚ - Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; DPB MRiRW – Dep. Płatności Bezpośrednich w Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi; DLiOP MŚ – Dep. Leśnictwa i Ochrony Przyrody w Min. Środowiska; IBL – Instytut Badawczy Leśnictwa, IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; DIŚ MŚ – Dep. Informacji o Środowisku MŚ; DE MG – Dep. Energetyki w Min. Gospodarki; DEO MG – Dep. Energii Odnawialnej w MG; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny; NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; DOP GDOŚ – Dep. Ochrony Przyrody w GDOŚ; GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii; IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii; DZR MŚ – Dep. Zrównoważonego Rozwoju MŚ; DIP MG – Dep. Innowacji i Przemysłu MG; IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa; DPTiWM MTBiGM – Dep. Polityki Transportowej i Współpracy Międzynarodowej w Min. Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej; DGO MŚ – Dep. Gospodarki Odpadami MŚ; KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy.

ZAŁĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF)

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej-	Zakres czasowy danych	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do KPK/współpracę merytoryczną	Wymagany termin przekazania danych do EEA	Uwagi	
1a	AE-1: CLRTAP data	Dane dotyczące emisji do powietrza w ramach CLRTAP	2010 r. (i 2009 r.)	DOP MŚ / KOBiZE	15 lutego 2012 r. (raport IIR – 15.03.12)	Wykonano w terminie.	Brak pełnego trendu od 1990 r. Aktualizacje: 6 marca 2012 r (za 2005 r.) i 11 maja 2012 (za l. 2004-2005) oraz 15 marca 2013 r. (za l. 2000-2011)
			2011 r. (i 2010 r.)		15 lutego 2013 r. (raport IIR – 15.03.13)		
1b	AE-1b: NEC data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Dyrektywy 2001/81/WE	2010 r. (ostateczne)	DOP MŚ / KOBiZE	31 grudnia 2012 r.	Wykonano w terminie	Aktualizacje: 28 marca 2013 r., 3 kwietnia 2013 r. (za l. 2000-2011)
			2011 r. (wstępne)		31 grudnia 2012 r.		
1c	AE-2: UNFCCC data	Dane dotyczące emisji do powietrza w ramach UNFCCC	2010 r.	DOP MŚ / KOBiZE	15 kwietnia 2012 r.	Wykonano w terminie (aktualizacje: 15 (CRF) i 22 (NIR) maja 2012 r.)	Wykonano w terminie (aktualizacje: 15 (CRF) i 28 (NIR) maja 2013 r.)
			2011 r.		15 kwietnia 2013 r.		
1d	AE-2b: EU GHG data	Dane dotyczące emisji do powietrza wg wymagań Decyzji 280/2004/WE	2010 r.	DOP MŚ / KOBiZE	15 stycznia 2012 r. aktualizacja, w tym raport NIR do 15.03 II aktualizacja do 15.05	Wykonano w terminie. Wykonano w terminie. Kolejna aktualizacja (NIR): 22 maja 2012 r.	Wykonano w terminie. Wykonano w terminie. Kolejna aktualizacja (NIR): 28 maja 2013 r.
			2011 r.		15 stycznia 2013 r. aktualizacja, w tym raport NIR do 15.03 II aktualizacja do 15.05		
2a	AQ-1: EoI data	Dane dotyczące jakości powietrza wg wymagań Decyzji 97/101/KE	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / IOŚ-PIB	1 października 2012 r.	Wykonano w terminie. (aktualizacja 6 grudnia 2012 r.)	
2b	AQ-2: Air Quality Questionnaire	Dane o jakości powietrza wg wymagań Dyrektyw: 1993/30/WE, 2000/69/WE, 2002/3/WE	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / IOŚ-PIB	30 września 2012 r.	Wykonano w terminie.	
2c	AQ-2b: Monthly and summer ozone data	Dane dotyczące przekroczeń stężeń ozonu wg wymagań Dyrektywy 2002/3/WE	IV-IX 2012 r. (miesięczne i za lato)	DMIŚ GIOŚ / IOŚ-PIB	31 maja – 31 października 2012 r.	Wykonano w terminie.	

ZALĄCZNIK 3 Realizacja zadań EIONET w zakresie przekazywania danych krajowych objętych priorytetowym strumieniem danych (PDF) – dok.

L.p.	Zakres tematyczny (nazwa przekazu danych)	Zakres danych - odniesienie do podstawy prawnej	Zakres czasowy danych	Komórka organizacyjna odpowiedzialna za zapewnienie i przekazanie danych do KPK/współpracę merytoryczną	Wymagany termin przekazania danych do EEA	Uwagi
3a	CDDA-1: Designated areas	Dane dotyczące krajowych obszarów chronionych	2010 r.	DIŚ GDOŚ	15 marca 2012 r.	Przekazano 26 marca 2012 r. Dane niepełne. Brak aktualizacji bazy .mdb
			2011 r.		15 marca 2013 r.	Wykonano w terminie. Dane niepełne, brak kodów. Brak aktualizacji bazy .mdb
4a	EWN-1 (WISE SoE-1): River quality	Dane dotyczące jakości wód rzek	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB O. Katowice	31 października 2012 r.	Wykonano w terminie. Brak niektórych danych i weryfikacji danych za 2010 r. Aktualizacja 16 stycznia 2013 r.
4b	EWN-2 (WISE SoE-2): Lake quality	Dane dotyczące jakości wód jezior	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / IOŚ	31 października 2012 r.	Wykonano w terminie. Brak niektórych danych.
4c	EWN-3 (WISE SoE-3): Groundwater quality	Dane dotyczące jakości wód podziemnych	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / PIG-PIB	31 października 2012 r.	Wykonano w terminie.
4d	ME-1: Marine data	Dane dotyczące środowiska morskiego	2011 r.	DMIŚ GIOŚ / IMGW-PIB O. Gdynia	31 października 2012 r.	Wykonano w terminie.
5a	E-PRTR1: European Pollutant Transfer Register	Dane dotyczące Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	2010 r.	DIO GIOŚ	31 marca 2012 r.	Wykonano w terminie. Brak raportu kompletności.
			2011 r.		31 marca 2013 r.	Przekazano 4 kwietnia 2013 r. Brak raportu kompletności.
Dane objęte PDF, które tymczasowo nie są liczone do ogólnej oceny krajów z wywiązywania się ze sprawozdawczości do EEA:						
4e	EWN-4 (WISE SoE-4): Water quantity	Dane dotyczące zasobów wodnych	2011 r.	KZGW / IMGW-PIB	31 października 2012 r.	Nie przekazano danych. Dane o zasobach wód raportowane we Wspólnym Kwestionariusz Eurostat/OECD.
4f	WISE1: Water emissions quality	Dane dotyczące emisji do wód	2011 r.	KZGW	31 października 2012 r.	Nie przekazano danych. Część danych dostępna do pobrania przez EEA z E-PRTR.
2d	NRTO3: Near real-time ozone data	Dane dotyczące przekroczeń ozonu (przekazywane w czasie prawie-rzeczywistym)	2012 r.	DMIŚ GIOŚ / WIOŚ	Przekaz w czasie prawie-rzeczywistym w okresie 1 kwietnia – 30 września 2012 r.	Wykonano w terminie.

DOP MŚ – Dep. Ochrony Powietrza (wcześniej pod nazwą Dep. Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery) w Ministerstwie Środowiska; KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami w IOŚ-PIB; DMIŚ GIOŚ – Dep. Monitoringu i Informacji o Środowisku w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska; IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska; DIŚ GDOŚ – Dep. Informacji o Środowisku w Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; PIG – Państwowy Instytut Geologiczny, IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, DIO GIOŚ – Dep. Inspekcji i Orzecznictwa w GIOŚ, WIOŚ – wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska; x-PIB – x - Państwowy Instytut Badawczy

ZAŁĄCZNIK 4 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji

AirBase	baza danych o jakości powietrza w Europie, administrowana przez EEA
BISE	System Informacji o Bioróżnorodności w Europie (<i>Biodiversity Information System for Europe</i>)
CDR	Centralne Repozytorium Danych EEA (<i>Central Data Repository</i>) – element Reportnetu
CLC	CORINE Land Cover: baza danych o pokryciu terenu (<i>CORINE - Coordination of Information on the Environment</i>)
CLRTAP	Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości (<i>Convention on Long-range Transboundary Air Pollution</i>)
CSI	bazowy zestaw wskaźników EEA (<i>Core set of indicators</i>)
DG ENV	Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej ds. Środowiska
DMIŚ	Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ
EAP	wspólnotowy program działań na rzecz środowiska (<i>Environmental Action Programme</i>)
EEA	Europejska Agencja Środowiska (<i>European Environment Agency</i>)
EEAoA	Ocena ocen stanu środowiska Europy (<i>Europe's Environmental Assessment of Assessment</i>)
EIONET	Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (<i>European Environment Information and Observation Network</i>)
EMEP	program monitorowania i oceny dot. CLRTAP (<i>European Monitoring and Evaluation Programme</i>)
EoE	portal/inicjatywa Eye on Earth
ETC	Europejskie Centra Tematyczne (<i>European Topic Centres</i>)
GHG	gazy cieplarniane (<i>greenhouse gases</i>)
GMES	Globalny Monitoring dla Środowiska i Bezpieczeństwa (<i>Global Monitoring for Environment and Security</i>) – obecnie Copernicus
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
INSPIRE	Europejska Infrastruktura Danych Przestrzennych (<i>Infrastructure for Spatial Information in Europe</i>)
JRC	Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (<i>Joint Research Centre</i>)
KE	Komisja Europejska
KPK (NFP)	Krajowy Punkt Kontaktowy (<i>National Focal Point</i>) ds. współpracy z EEA
NEC	krajowe pułapy emisji (<i>national emission ceilings</i>)
NRC	Krajowe Centra Referencyjne (<i>National Reference Centres</i>) w strukturze EIONET
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
Ozoneweb	serwis EEA, informujący o stężeniu ozonu troposferycznego w Europie
PDF	priorytetowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>priority data flow</i>)
Reportnet	zbiór narzędzi informatycznych EEA dla celów sprawozdawczości w zakresie ochrony środowiska
SEBI	projekt wdrożenia wskaźników różnorodności biologicznej (<i>Streamlining European Biodiversity Indicators</i>)
SEIS	Wspólny System Informacji o Środowisku (<i>Shared Environmental Information System</i>)
SENSE	projekt EEA dot. udostępniania krajowych danych o środowisku (<i>Shared European National State of the Environment</i>)
SOER	raport o stanie środowiska (<i>State of the Environment Report</i>)
UNEP	Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (<i>United Nations Environmental Programme</i>)
UNFCCC	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)
TERM	Mechanizm Sprawozdawczy ds. Transportu i Środowiska (<i>Transport and Environment Reporting Mechanism</i>)
WISE	System Informacji o Wodach w Europie (<i>Water Information System for Europe</i>)

Patrz także zał. 2.